

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛУГАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
імені Е.О. ДІДОРЕНКА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
Луганського державного
університету внутрішніх справ
імені Е.О. Дідоренка

Микола Карчевський

« » 2020 року

**ПРОГРАМА
комплексного вступного іспиту
на здобуття ступеня вищої освіти магістра
за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»**

*Обговорено та схвалено вченою радою
ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка
«28» травня 2020 року, протокол №11*

ЗМІСТОВНА ЧАСТИНА ПРОГРАМИ КОМПЛЕКСНОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

1. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

Тема 1. Предмет, методологія і функції теорії держави та права

Предмет теорії держави та права, її роль в оволодінні юридичними знаннями. Методологічне значення теорії держави та права. Загальнонаукові, спеціальнонаукові і приватнонаукові методи дослідження державно-правових явищ. Виникнення і розвиток загальнотеоретичної науки про державу та право (енциклопедія права, філософія права, загальна теорія держави та права). Загальнотеоретична юридична наука в Україні. Значення вивчення теорії держави та права для підготовки юристів. Система навчального курсу теорії держави та права.

Тема 2. Поняття, походження і сутність держави

Розуміння держави в історії державно-правової думки. Поняття держави, її соціальна цінність. Походження держави. Загальне і особливе в походженні держави. Ознаки, що відрізняють державу від влади в первіснообщинному суспільстві. Розвиток держави, її історичні типи. Ознаки, що відрізняють державу від інших організацій суспільства.

Правова держава та її основні ознаки. Правова держава і громадянське суспільство.

Тема 3. Держава і політична система суспільства

Політична система суспільства, її основні функції та елементи. Політична діяльність як основний системоутворюючий фактор в політичній системі суспільства. Політична система України. Місце і роль держави в політичній системі. Політична і державна влада. Форми взаємодії держави з іншими суб'єктами політичної системи. Суверенітет держави і його зв'язок з суверенітетом народу і національним суверенітетом.

Особливості положення держави в політичній системі України.

Тема 4. Форма держави

Поняття форми держави. Співвідношення форми держави з її сутністю. Форма правління. Монархічна та республіканська форма правління. Їх види і основні риси. Поняття і види форм державного устрою. Унітарна держава, федерація, конфедерація, імперія, їх основні ознаки і особливості. Роль економічних, політичних, національних та інших факторів у виборі форми державного устрою. Поняття державно-правового режиму. Його співвідношення з формою правління, формою державного устрою. Види державно-правових режимів.

Особливості елементів форм Української держави.

Тема 5. Механізм та функції держави

Поняття функцій держави. Взаємозв'язок і взаємозалежність функцій держави, їх розвиток на різних етапах розвитку держави. Класифікація функцій держави. Внутрішні функції держави. Економічні функції і особливості їх здійснення в умовах ринкової економіки. Становлення функції соціального обслуговування. Екологічна функція. Розвиток функцій захисту правопорядку, охорони власності, прав і свобод громадян. Зовнішні функції держави, їх розвиток у сучасному світі. Основні і неосновні функції. Постійні і тимчасові функції держави.

Форми і методи здійснення функцій держави.

Поняття механізму держави. Механізм держави як система державних організацій. Державні організації: поняття, основні ознаки, види.

Поняття державного апарату, його співвідношення з механізмом держави. Принцип розподілу влад і структура державного апарату. Законодавча, виконавча і судова влади, їх соціальне призначення, основи організації і взаємодії.

Вимоги до державного апарату в умовах демократичної правової держави.

Тема 6. Поняття, походження та розвиток права

Розуміння права в історії державно-правової думки. Поняття права, його соціальна цінність. Право як нормативний регулятор суспільних відносин. Історичні типи права. Функції права. Спеціально-юридичні функції права.

Право і управління. Правові форми діяльності держави. Право і державний примус.

Тема 7. Об'єктивне право: поняття, ознаки, принципи, структура

Поняття права, його відмінні ознаки. Різноманітність визначень права.

Об'єктивне та суб'єктивне право. Сутність, зміст, структура і соціальна цінність об'єктивного права. Право і закон. Принципи права. Загальноправові, міжгалузеві, галузеві і принципи інститутів права. Приватне та публічне право. Матеріальне та процесуальне право. Регулятивне та охоронне право.

Тема 8. Правоутворення та форми (джерела) права

Поняття правоутворення. Правотворчість як особлива форма соціального управління. Суб'єкти, принципи і стадії правотворчості. Правотворчість і юридична техніка.

Поняття і види форм (джерел) права, їх особливості. Нормативно-правовий акт як основна форма (джерело) права.

Дія нормативно-правових актів у часі, просторі та за колом осіб.

Тема 9. Норми права та інші соціальні норми

Поняття соціальних норм. Види соціальних норм і їх особливості.

Поняття норми права. Норма права як елемент права. Норма права як загальнообов'язковий стандарт поведінки. Норма права і стаття нормативно-правового акту. Види, структура і ефективність норм права.

Співвідношення і взаємодія норм права з іншими соціальними нормами.

Тема 10. Система права та система законодавства

Поняття системи права, її об'єктивна обумовленість і головні властивості. Системність як особлива властивість права. Норма права, правовий інститут, підгалузь права, галузь права, правовий комплекс як основні структурні елементи системи права; їх характеристика.

Основи і принципи побудови і функціонування системи права. Предмет і метод правового регулювання як основи розподілу права на галузі та інститути права.

Поняття і зміст системи законодавства, її співвідношення з системою права. Система законодавства України.

Систематизація нормативних актів. Кодифікація, інкорпорація, консолідація.

Тема 11. Форми реалізації права

Поняття, форми реалізації норм права. Методи забезпечення реалізації норм права. Виконання як форма реалізації норм права. Використання як форма реалізації норм права. Дотримання як форма реалізації норм права.

Соціальний і правовий зміст реалізації норм права.

Реалізація норм права у сфері професійної діяльності юристів.

Тема 12. Застосування права як особлива форма його реалізації

Поняття застосування норм права як особливої форми їх реалізації. Суб'єкти і стадії застосування норм права. Вимоги правильного застосування норм права. Акти застосування норм права.

Прогалини в законодавстві і шляхи їх усунення. Аналогія права і аналогія закону. Юридичні колізії та шляхи їх вирішення.

Особливості застосування норм права в юридичній діяльності. Акти застосування норм права, що видаються юристами.

Тема 13. Тлумачення норм права і його значення

Поняття, необхідність і цілі тлумачення нормативно-правових актів. Види і способи тлумачення норм права. Акти тлумачення норм права: поняття і класифікація. Тлумачення правових норм в правозастосовній діяльності. Тлумачення норм права, що здійснюється юристами.

Тема 14. Правові відносини

Поняття і основні риси правових відносин. Види правовідносин і критерії їх класифікації. Склад і зміст правовідносин. Поняття і види суб'єктів правовідносин. Правосуб'єктність: правоздатність, дієздатність,

деліктоздатність. Поняття та види суб'єктів правовідносин. Поняття та види об'єктів правовідносин. Юридичні факти: поняття і класифікація.

Тема 15. Правова поведінка

Соціальна поведінка і її види. Нормативна поведінка. Право і поведінка. Правова поведінка: поняття, ознаки, структура. Види і співвідношення з іншими видами соціальної поведінки. Поняття і ознаки правомірної поведінки. Правові наслідки правомірної поведінки. Стимулювання і заохочення правомірної поведінки, засоби її охорони і захисту. Правопорушення: поняття і ознаки. Види правопорушень.

Тема 16. Юридична відповідальність

Юридична відповідальність: поняття, ознаки. Види юридичної відповідальності. Перспективна юридична відповідальність. Ретроспективна юридична відповідальність. Підстави притягнення та звільнення від юридичної відповідальності. Обставини, що виключають юридичну відповідальність.

Функції юридичної відповідальності. Принципи юридичної відповідальності і їх характеристика.

Тема 17. Правова свідомість та правова культура

Право. Правосвідомість і духовне життя суспільства. Структура правосвідомості. Джерела формування правосвідомості. Правова ідеологія і правова психологія, їх співвідношення. Види правової свідомості. Правова культура. Структура та види правової культури. Професійна правосвідомість та правова культура юристів.

Тема 18. Державна дисципліна, законність та правопорядок

Дисципліна: поняття, види. Державна дисципліна: поняття і форми виявлення (трудова, планова, фінансова, виробнича і т.п. дисципліна). Поняття законності і її зміст. Принципи законності. Нормативно-правова основа законності. Гарантії законності. Суспільний порядок та правопорядок. Ознаки та вимоги правопорядку.

Тема 19. Правове регулювання та його механізм

Поняття і форми правового впливу на суспільні відносини. Правове регулювання: поняття, предмет, методи, засоби. Стадії процесу правового регулювання. Типи правового регулювання. Механізм правового регулювання: поняття, основні елементи, їх зв'язок і взаємодія. Ефективність механізму правового регулювання.

Тема 20. Правовий статус особи і роль Національної поліції в його забезпеченні

Людина, особа, громадянин. Поняття і основні елементи правового статусу особи. Суб'єктивні права та юридичні обов'язки: поняття, види. Гарантії здійснення прав та свобод людини та громадянина. Діяльність

Національної поліції як елемент системи гарантій здійснення прав, свобод і обов'язків громадян.

Основні напрямки діяльності Національної поліції по забезпеченню здійснення прав, свобод і обов'язків громадян. Підстави і межі втручання працівників Національної поліції в процес здійснення громадянами їх прав, свобод і обов'язків.

Тема 21. Правова система: поняття та характеристика елементів

Правова система. Співвідношення правової системи і системи права.

Статичні елементи правової системи. Динамічні елементи правової системи.

Юридична практика в правовій системі.

Правова система України та перспективи її розвитку.

Тема 22. Основні правові системи сучасності

Порівняльне правознавство як наука. Різноманітність сучасних правових систем: поняття та види. Романо-германська правова сім'я і її особливості. Структура і джерела англосаксонського права. Мусульманське право. Інші правові системи.

РЕКОМЕНДОВАНА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА

1. Дідич Т. О. Правоутворення в Україні: теоретико-правові та практичні аспекти : Монографія. К. : Видавництво Ліра-К, 2018. 492 с.
2. Дурнов Є. С. Історія держави та права України : термінол. слов. / Є. С. Дурнов, Ю. В. Кривицький, Ю. В. Сокур. Київ : Гельветика, 2019. 191 с.
3. Етнокультурна автономія як інститут забезпечення прав національних меншин: світовий досвід і Україна: наукова записка / Кресіна І. О., Явір В. А., Ходаківський М. Д. Київ: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2018. 100 с.
4. Загальна теорія права : підручник / [Козюбра М. І., Погребняк С. П., Цельєв О. В., Матвєєва Ю. І.] ; за заг. ред. М. І. Козюбри. [Перевидання] Київ : Ваіте, 2016. 391 с.
5. Історія політичних і правових вчень [Текст] : навч. посіб. / Укоопспілка, Львів. комерц. акад. ; [уклад. Вдовичин І. Я.]. Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2016. 491 с.
6. Калюжний Р. А. Наукові основи правотворчості та юридичної техніки [Текст] : курс лекцій / [Р. А. Калюжний, Л. О. Шапенко] ; Нац. авіац. ун-т, Юрид. ф-т. Київ : Людмила, 2019. 73 с.
7. Кириченко В. М., Кириченко Ю. В., Соколенко Ю. М. Політико-правова система України : підручник / за загальною редакцією В. М. Кириченка. Київ: Центр учбової літератури 2019. 304 с.
8. Кміта О. В. Законність у процесі постановня правової держави в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Острог, 2016. 211 с.
9. Кононенко В. П.. Вирішення територіальних спорів Міжнародним Судом ООН: теорія і практика: монографія. Київ-Одеса: Фенікс, 2018. 483 с.
10. Крегул Ю. І. Правознавство. Термінологічний словник [Текст] : навч. посіб. / Ю. І. Крегул, Л. М. Шестопалова ; за ред. проф. Ю. І. Крегула ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 267 с.
11. Кресин А. В. Становление теоретических оснований сравнительно-правовых исследований во второй половине XVIII – первой трети XIX века: компаративная концептуализация: монография / Институт государства и права им. В. М. Корецкого НАН Украины. Одесса: «Фенікс», 2018. 678 с.

12. Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: підручник. 2-ге вид., випр. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 584 с.
13. Кучук А. М. Основи теорії правового поліцентризму : монограф. / А. М. Кучук. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 312 с.
14. Лелеченко А. П., Васильєва О. І., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. / [А. П. Лелеченко, О. І. Васильєва, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] К. : 2017. 110 с.
15. Мельник А. А. Якість закону: теоретико-методологічний та техніко-юридичний аспекти [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Мельник Алла Анатоліївна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2018. 18 с.
16. Наставний Б. Е. Поняття та різновиди помилок у використанні законодавчої техніки: теоретико-правове дослідження [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Наставний Богдан Едуардович ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2019. 17 с.
17. Онищук І. І. Техніка юридичного письма в нормативно-правових актах [Текст] : монографія / І. І. Онищук ; Ун-т Короля Данила, Нац. акад. прав. наук України, Лаб. акад. дослідж. прав. регулювання та юрид. техніки. 2-ге вид., стер. Харків : Право, 2019. 224 с.
18. Паламарчук В. А. Правовий режим державної території (теоретико-правове дослідження) [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Паламарчук Вікторія Андріївна ; Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2019. 20 с.
19. Петков С. Поліетнічна Україна: формування поліетнічного та полірелігійного складу населення на теренах Східної Європи з найдавніших часів до ХІХ ст. / Сергій Петков. Київ: «Видавничий дім АртЕк. 2019. 152 с.
20. Політико-правові засади миротворчої операції в Донбасі: світовий досвід для України: наукова записка / Кресін О. В. (кер. авт. кол.), Проценко І. М., Савчук К. О., Стойко О. М. Київ: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2018. 160 с.
21. Порівняльне правознавство : хрестоматія для юрид. ф-тів і закл. вищ. освіти : навч. посіб. / уклад.: О. В. Петришин, О. В. Зінченко, Д. В. Лук'янов. 2-ге вид., змін. Харків : Право, 2019. 1024 с.
22. Права людини в національному та європейському контекстах : підручник / Н. І. Петрецька, Ю. М. Бисага, Д. М. Белов та ін. ; за заг. ред. Н. І. Петрецької, Ю. М. Бисаги. Ужгород, Видавничий дім "Гельветика", 2018. 482 с.
23. Правова держава : історія, теорія, методологія [Текст] : навч. посіб. / Ю. П. Лісовська, П. М. Лісовський, С. А. Подоляка. К. : Кондор, 2018. 347 с.
24. Савченко К. Ю. Судова практика як елемент правової системи України [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Савченко Катерина Юнірівна ; Ін-т законодавства Верхов. Ради України. Київ, 2019. 20 с.
25. Свириденко Г. В.. Правомірна поведінка: сучасний контекст: монографія. К.: Видавництво «Юридична думка», 2018. 212 с.

26. Севрюков Д. К. Суверенітет. Генеалогія ідеї в контексті політичної та правової історії : монографія / Севрюков Д. К. : Талком, 2018. 234 с.
27. Сімутіна Я. В. Юридичні факти в механізмі правового регулювання трудових відносин: монографія. Київ: Ніка-Центр, 2018. 436 с.
28. Старосольський В. Й. Держава і політична влада. Ч. 2. К. : Видавництво ЛОГОС України, 2017. 472 с.
29. Сухонос В. В. Механізм держави і місцеве самоврядування: дихотомія антиномії і симбіозу в конституційно-правовій парадигмі: монографія / В. В. Сухонос. Суми: ПФ "Видавництво "Університетська книга", 2018. 287 с.
30. Теорія держави і права : підручник / [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін.]; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 416 с.
31. Теорія держави і права : посіб. для підгот. до іспитів / Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський ; за заг. ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2018. 196 с.
32. Теорія держави і права в тестових завданнях: навч. посібник / Кол. авт.; за заг. ред. д.ю.н., проф. Л. Р. Наливайко. Дніпро: Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 716 с.
33. Теорія держави і права. Збірник тестових завдань. Частина І: Навч.-метод. посібник. / Боняк В. О., Лантух І. С., Сердюк І. А., Христова Ю. В. Дніпро: Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 60 с.
34. Теорія держави та права : [навчальний посібник] / Є. В. Білозьоров, О. Б. Горова, В. П. Власенко, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 116 с.
35. Теорія держави та права : практикум / Білозьоров Є. В. та ін. Київ : ФОП Маслаков, 2018. 166 с.
36. Теорія держави та права України: підручник для курсантів та студентів вищих навч. закл. / О. М. Бандурка, М. Ю. Бурдін, О. М. Головка та ін. Харків: Майдан, 2018. 436 с.
37. Теорія держави та права: навч. посіб. [Є. В. Білозьоров, О. Б. Горова, В. П. Власенко, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.]; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с. URL: <https://arm.naiu.kiev.ua/books/tdp-new/index.html>
38. Теорія держави та права: підготовка до державної атестації : навчальний посібник / Є. В. Зозуля, І. В. Іванов, А. В. Гончаров; за заг. ред. Є. В. Зозулі. ДЮІ МВС України. Херсон : Олді-плюс, 2018. 164 с.
39. Теорія та практика правозастосування у тестових завданнях: навч. посіб. / Л. Р. Наливайко, Р. З. Голобутовський, Е. В. Звягіна, І. С. Кузьміна, О. І. Наливайко, О. С. Чепік-Трегубенко; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. Київ: Хай-Тек Прес, 2017. 316 с.
40. Тихоненков Д. А. Історія держави і права зарубіжних країн в питаннях і відповідях : навч. посіб. / Д. А. Тихоненков. Харків : Право, 2019. 247 с.

41. Шапошніков А. О. Квазідержава як феномен сучасної політики [Текст] : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / Шапошніков Антін Олегович ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2018. 17 с.

42. Шемшученко Ю. С., Оніщенко Н. М, Скрипнюк О. В. та ін. Правова ідеологія як засадничий принцип консолідації українського суспільства. Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ. 2018. 86 с.

43. Шутак І. Д. Розвиток теорії та практики юридичної техніки [Текст] / Ілля Шутак ; Ун-т Короля Данила, Лаб. акад. дослідж. прав. регулювання та юрид. техніки. Харків : Право, 2018. 366 с.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Предмет і методологія теорії держави та права.
2. Функції теорії держави та права.
3. Система юридичних наук і місце в них теорії держави та права.
4. Значення вивчення теорії держави та права для підготовки юристів.
5. Поняття та ознаки права і держави.
6. Право і держава: аспекти співвідношення.
7. Теорії походження держави.
8. Політична система суспільства: поняття, основні функції та елементи.
9. Місце і роль держави в політичній системі України.
10. Поняття та класифікація функцій держави.
11. Внутрішні функції держави: поняття і зміст.
12. Зовнішні функції держави: поняття та зміст.
13. Форми і методи здійснення функцій держави.
14. Поняття та елементи форми держави.
15. Поняття та види форми правління.
16. Поняття та види форми державного устрою.
17. Поняття та види державно-правового режиму.
18. Механізм держави як система державних організацій.
19. Теорія розподілу влади: історія та основні засади.
20. Принципи організації та функціонування апарату держави.
21. Поняття та ознаки органів держави.
22. Види органів держави.
23. Поняття та ознаки правової держави.
24. Громадянське суспільство: поняття, ознаки.
25. Аспекти взаємодії правової держави та громадянського суспільства.
26. Поняття та види державної дисципліни.
27. Дисципліна: поняття, види.
28. Суб'єктивне право: поняття, структура.
29. Поняття права та його соціальна цінність.
30. Принципи права та їх характеристика.
31. Поняття та види функцій права.
32. Характеристика спеціально-юридичних функцій права.
33. Поняття системи права.
34. Основні елементи системи права і їх характеристика.
35. Поняття і зміст системи законодавства.
36. Місце та роль Основного Закону в системі законодавства.
37. Поняття і види систематизації нормативно-правових актів.
38. Поняття і види соціальних норм, їх основні властивості.
39. Види норм права.
40. Норма права і стаття нормативно-правового акту.
41. Структура норми права.
42. Суб'єкти та види правотворчості.

43. Стадії правотворчості.
44. Принципи правотворчості.
45. Поняття і види форм (джерел) права.
46. Нормативно-правовий акт. Види нормативно-правових актів.
47. Закон та його види.
48. Підзаконний нормативно-правовий акт: поняття, види.
49. Дія нормативно-правових актів у просторі та за колом осіб.
50. Дія нормативно-правових актів у часі. Зворотна дія закону.
51. Поняття та форми реалізації норм права.
52. Колізії в законодавстві: поняття, види.
53. Застосування норм права як особлива форма їх реалізації.
54. Стадії застосування норм права.
55. Поняття і види тлумачення норм права. Способи тлумачення норм права.
56. Тлумачення норм права за обсягом.
57. Прогалини в законодавстві і шляхи їх усунення.
58. Тлумачення норм права, що здійснюється юристами.
59. Акти застосування норм права: поняття, ознаки.
60. Вимоги правильного застосування норм права.
61. Поняття і основні ознаки правовідносин.
62. Види правовідносин і критерії їх класифікації.
63. Склад правовідносин.
64. Зміст правовідносин.
65. Поняття і види об'єктів правовідносин.
66. Поняття та види суб'єктів права.
67. Поняття та елементи правового статусу особи.
68. Правосуб'єктність: поняття, структура.
69. Поняття та класифікація юридичних фактів.
70. Види правової поведінки.
71. Зловживання правом як вид правової поведінки.
72. Правова поведінка: поняття та ознаки.
73. Поняття та ознаки правомірної поведінки, її види.
74. Правопорушення: поняття, ознаки, види.
75. Склад правопорушення.
76. Поняття та ознаки юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності.
77. Підстави притягнення до юридичної відповідальності.
78. Підстави звільнення від юридичної відповідальності.
79. Принципи та функції юридичної відповідальності.
80. Поняття та принципи законності. Гарантії законності.
81. Поняття та співвідношення суспільного порядку і правопорядку.
82. Поняття і структура правосвідомості.
83. Правова культура: поняття і структура.
84. Правове регулювання як різновид правового впливу на суспільні відносини.

85. Предмет та методи правового регулювання.
86. Стадії процесу правового регулювання.
87. Поняття механізму правового регулювання та його структура.
88. Порівняльне правознавство: поняття, історія формування, сучасний стан.
89. Правова сім'я: поняття, критерії класифікації, види.
90. Правова система: поняття, структура, співвідношення з системою права.

2. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Тема 1. Кримінальне право як самостійна галузь права, законодавства, науки та навчальної дисципліни.

1. Специфіка кримінально-правової галузі.

Ключові категорії кримінального права. Історія кримінального права та його подальший розвиток. Характерні риси сучасного кримінального права.

2. Поняття кримінального права.

Поняття кримінального права як галузі права. Поняття кримінального права як галузі законодавства. Поняття кримінального права як науки. Поняття кримінального права як навчальної дисципліни.

3. Предмет і метод кримінального права.

Предмет кримінального права та відносини, що його складають. Імперативний метод кримінально-правового регулювання. Диспозитивний метод кримінально-правового регулювання.

4. Завдання (функції) кримінального права.

Охоронна функція. Регулятивна функція. Превентивна функція. Правовідновлювальна функція. Виховна функція.

5. Система кримінального права.

Система кримінального права як галузі права. Система кримінального права як галузі законодавства. Взаємозв'язок норм Загальної та Особливої частин кримінального закону.

6. Кримінальне право в системі національного права.

Взаємозв'язок кримінального права із філософією, соціологією, кримінологією, конституційним та міжнародним правом, кримінально-процесуальним і кримінально-виконавчим правом, адміністративним і цивільним правом, іншими галузями. Вплив галузей публічного та приватного права, політичних, релігійних і моральних норм на кримінальне право.

7. Принципи кримінального права.

Каталог принципів кримінального права. Принцип верховенства права в кримінальному праві. Принцип юридичної визначеності. Принцип законності. Принцип рівності перед законом. Принцип вини. Принцип особистого характеру кримінальної відповідальності. Принцип індивідуалізації відповідальності. Принцип справедливості. Принцип гуманізму. Принцип невідворотності кримінальної відповідальності.

8. Кримінально-правова політика.

Сучасна кримінально-правова політика України, її основні напрями. Суб'єкти формування та реалізації кримінально-правової політики. Вплив на неї процесів європеїзації та глобалізації. Уніфікація, рецепція, адаптація та гармонізація кримінального законодавства України із кримінальним законодавством Європейського Союзу. Реформи кримінального права.

9. Сучасна наука кримінального права.

Методи науки кримінального права. Розвиток науки кримінального права. Наступництво в кримінально-правовій науці. Розроблення наукою основних доктрин, принципів та інститутів кримінального права. Вплив

науки кримінального права на законотворчу та правозастосовну діяльність.

Тема 2. Джерела кримінального права.

1. Поняття та види джерел кримінального права.

Поняття джерел кримінального права. Види джерел кримінального права. Конституція України. Міжнародні договори, загальновизнані принципи і норми міжнародного права (звичаї, прецеденти). Імплементация положень міжнародних договорів до національного законодавства. Кримінальне законодавство як основна форма існування кримінального права України. Нормативно-правові акти регулятивного законодавства як джерело кримінального права. Судова практика (рішення Конституційного Суду України, рішення Європейського суду з прав людини, правові позиції Верховного Суду в Україні). Кримінально-правова доктрина.

2. Місце кримінального закону в системі джерел кримінального права.

Закон про кримінальну відповідальність. Кримінальний закон (кримінальне законодавство. КК України 2001 р. та його загальна характеристика. Ознаки кримінального закону. Структура кримінального закону. Стаття закону про кримінальну відповідальність. Логіка, стилістика, мова і термінологія закону про кримінальну відповідальність. Диспозиції та санкції статей кримінального закону, їхні види.

3. Чинність (дія) кримінального закону у часі.

Поняття дії кримінального закону у часі. Час вчинення злочину. Оприлюднення закону. Набрання чинності кримінальним законом. Перспективна дія кримінального закону. Ретроактивна дія кримінального закону. Ультраактивна дія кримінального закону.

4. Чинність (дія) кримінального закону у просторі та за колом осіб.

Принципи дії закону про кримінальну відповідальність в просторі: територіальний, громадянства, універсальний, реальний. Місце вчинення злочину. Визначення меж території України.

5. Кримінально-правові питання екстрадиції.

Кримінально-правові аспекти міжнародного співробітництва в протидії злочинності. Правові наслідки засудження особи за межами України. Видача і передача злочинця (екстрадиція). Підстави та кримінально-правові наслідки видачі чи передачі злочинця з іншої держави до України. Підстави та кримінально-правові наслідки врахування вироку суду іноземної держави. Правові підстави видачі і передачі злочинця з України до іншої держави.

6. Тлумачення кримінального закону.

Поняття та зміст тлумачення кримінального закону. Суб'єкти тлумачення кримінального закону. Способи тлумачення кримінального закону. Тлумачення кримінального закону за обсягом. Значення правових принципів для тлумачення кримінального закону.

Тема 3. Злочин.

1. Соціальна та правова природа злочину.

Злочин і злочинність. Сучасна структура злочинності в Україні. Залежність поняття злочину від соціально-економічних відносин, що існують в суспільстві на тому чи іншому етапі розвитку. Історично мінливий характер поняття злочину. Злочин і кримінальний проступок. Злочин і кримінальне правопорушення. Криміналізація та декриміналізація суспільно небезпечних діянь.

2. Поняття і ознаки злочину.

Основні підходи до визначення поняття злочину. Визначення поняття злочину за КК України. Доктринальні ознаки злочину: суспільна небезпека (її характер та ступінь), протиправність, винність (об'єктивне та суб'єктивне вмінення), караність. Зміст цих ознак.

3. Малозначність діяння.

Поняття малозначності діяння. Ознаки малозначності. Відмежування малозначності діяння від суміжних явищ.

4. Класифікація злочинів.

Критерії класифікації злочинів. Класифікація злочинів за ступенем тяжкості та її правове значення. Інші види злочинів.

5. Відмежування злочину від інших правопорушень та від правомірної поведінки.

Поняття правопорушення. Види правопорушень. Місце злочину серед інших правопорушень, їхні спільні риси. Критерії розмежування злочину та інших видів правопорушень

Тема 4. Система заходів кримінально-правового впливу

1. Поняття та загальна характеристика системи заходів кримінально-правового впливу.

Кримінально-правовий вплив на злочини (злочинність) та кримінально-правовий вплив за відсутності складу злочину. Основні та допоміжні заходи кримінально-правового впливу. Каральні та некаральні заходи кримінально-правового впливу. Примус та заохочення як парні способи реалізації кримінально-правового впливу. Заходи кримінально-правового впливу, які застосовують у межах кримінальної відповідальності та поза нею. Запровадження спеціальної конфіскації як самостійного заходу кримінально-правового характеру. Установлення заходів кримінально-правового характеру до юридичних осіб.

2. Кримінальна відповідальність як основний захід кримінально-правового впливу.

Кримінальна відповідальність як різновид юридичної відповідальності. Поняття та ознаки кримінальної відповідальності. Особливості кримінальної відповідальності, що відрізняють її від інших видів юридичної відповідальності. Момент виникнення та припинення кримінальної відповідальності. Форми реалізації кримінальної відповідальності. Підстава кримінальної відповідальності. Кримінальна відповідальність та кримінально-правові відносини. Суб'єкти та зміст кримінально-правових відносин.

Тема 5. Склад злочину

1. Поняття та елементи складу злочину.

Поняття, структура і значення складу злочину. Елементи (об'єкт складу злочину, об'єктивна сторона складу злочину, суб'єкт складу злочину, суб'єктивна сторона складу злочину). Основні і факультативні ознаки складу злочину. Функції складу злочину. Співвідношення понять злочину і складу злочину.

2. Види складів злочинів.

Класифікація злочинів за ступенем суспільної небезпечності. Класифікація злочинів за способом описання ознак складу злочину в кримінальному законі. Класифікація злочинів залежно від конструкції об'єктивної сторони.

Тема 6. Об'єкт складу злочину

1. Поняття і значення об'єкта злочину.

Теорії визначення об'єкта злочину. Ознаки і класифікація об'єктів злочину. Механізм спричинення шкоди об'єкту злочину. Загальний об'єкт злочину, його значення. Родовий та видовий об'єкти злочину та їхнє значення. Безпосередній об'єкт злочину, його значення. Основний та додатковий об'єкти злочину, їхнє значення.

2. Предмет злочину як ознака складу злочину.

Поняття предмета злочину та його ознаки. Предмет злочину та його співвідношення з об'єктом злочину. Установлення предмету злочину.

3. Потерпілий від злочину як ознака складу злочину.

Поняття потерпілого від злочину та його ознаки. Потерпілий від злочину та його співвідношення з об'єктом злочину. Установлення потерпілого від злочину.

Тема 7. Об'єктивна сторона складу злочину

1. Поняття і значення об'єктивної сторони злочину.

Значення об'єктивної сторони злочину. Ознаки об'єктивної сторони злочину. Обов'язкові та факультативні ознаки об'єктивної сторони злочину.

2. Суспільно небезпечне діяння.

Поняття та ознаки суспільно небезпечного діяння як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони злочину. Форми діяння, активний (дія) й пасивний (бездіяльність) характер поведінки. Випадки, за яких усвідомлене діяння не є вираженням волі особи, що його вчинила (нездоланна сила; фізичний або психічний примус; гіпноз; мимоволі рефлекторні рухи людини).

3. Суспільно небезпечні наслідки.

Поняття та значення суспільно небезпечних наслідків. Реальна шкода та створення загрози заподіяння шкоди (делікт безпеки). Позначення суспільно небезпечних наслідків у кримінальному законі.

4. Причинний зв'язок.

Специфіка причинового зв'язку у кримінальному праві, його види та правила встановлення. Необхідний причиновий зв'язок. Випадковий причиновий зв'язок.

6. Інші, крім наслідків і причинового зв'язку, факультативні ознаки об'єктивної сторони злочину.

Спосіб. Місце. Час. Знаряддя. Засоби. Обстановка.

Тема 8. Суб'єкт складу злочину

1. Поняття суб'єкта злочину, його ознаки та види.

Ознаки, що характеризують суб'єкта злочину як елемент складу злочину (особа фізична, осудна, яка досягла певного віку). Співвідношення понять «суб'єкт злочину» та «особа злочинця». Загальний та спеціальний суб'єкт. Проблема визнання юридичних осіб суб'єктами злочину в науці кримінального права.

2. Вік, із досягненням якого може наставати кримінальна відповідальність.

Знижений вік кримінальної відповідальності. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутності офіційних даних про вік особи. Вік кримінальної відповідальності у законодавстві зарубіжних країн.

3. Осудність та неосудність.

Медичний та юридичний критерії осудності. Співвідношення осудності та дієздатності. Презумпція психічного здоров'я. Медичний та юридичний критерії неосудності. Значення медичного критерію для визнання особи неосудною. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їхнє співвідношення. Наслідки визнання особи неосудною. Обставини, що знижують здатність усвідомлювати свої дії або керувати ними: сильне душевне хвилювання, стан сп'яніння тощо. Їхні правові наслідки. Обмежена осудність. Медичний та юридичний критерії обмеженої осудності.

4. Спеціальний суб'єкт злочину.

Поняття спеціального суб'єкта злочину, його ознаки і види.

Тема 9. Суб'єктивна сторона складу злочину

1. Поняття і ознаки суб'єктивної сторони злочину.

Специфіка встановлення суб'єктивної сторони злочину. Ознаки, що характеризують суб'єктивну сторону злочину як елемент складу злочину (вина, мотив, мета, емоції). Кримінально-правове значення суб'єктивної сторони злочину. Суб'єктивне ставлення у вину та сувору відповідальність.

2. Поняття вини та її форми.

Поняття вини. Вина та осудність. Умисел та необережність як форми вини. Поняття та види умислу. Інтелектуальний і вольовий моменти умислу. Критерії відмежування непрямого умислу від прямого. Поняття та види необережності. Інтелектуальний і вольовий моменти необережності.

Відмежування недбалості від інших форм вини і від випадку («казусу»).
Подвійна форма вини.

3. Факультативні ознаки суб'єктивної сторони злочину.

Мотив. Мета. Емоційний стан.

4. Кримінально-правова помилка.

Поняття та види кримінально-правової помилки. Юридична і фактична помилка. Їхній вплив на вину та кримінальну відповідальність.

Тема 10. Стадії вчинення злочину

1. Поняття, види та значення стадій вчинення злочину.

Закінчений і незакінчений злочин. Поняття закінченого злочину. Визначення моменту закінчення злочинів з матеріальним, формальним і усіченим складом. Поняття незакінченого злочину, його види та відмінність від закінченого. Підстави та межі кримінальної відповідальності за незакінчений злочин. Особливості кваліфікації незакінченого злочину.

2. Готування до злочину.

Поняття та ознаки готування до злочину. Види готування до злочину. Особливості кримінальної відповідальності за готування до злочину. Відмежування готування до злочину від виявлення наміру («голого умислу») та замаху на злочин. Кримінально-правове значення виявлення наміру («голого умислу»). Відмежування виявлення наміру («голого умислу») від кримінально караних погроз та закликів.

3. Замах на злочин.

Поняття та ознаки замаху на злочин. Види замаху на злочин (закінчений і незакінчений). Непридатний замах: його види та значення. Відмежування замаху на злочин від готування до злочину та закінченого злочину.

4. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця та її значення.

Поняття та ознаки добровільної відмови при незакінченому злочині. Підстави й умови виключення кримінальної відповідальності через добровільну відмову. Наслідки добровільної відмови від доведення злочину до кінця. Відмінність добровільної відмови від дійового каяття.

Тема 11. Співучасть у злочині

1. Поняття, ознаки та значення співучасті у злочині.

Поняття співучасті у злочині. Об'єктивні ознаки співучасті у злочині. Суб'єктивні ознаки співучасті у злочині. Злочини, при вчиненні яких співучасть не може мати місця. Відмінність співучасті від необережного співзаподіяння. Значення співучасті у злочині для вирішення питань кримінально-правового характеру. Підстави та межі кримінальної відповідальності співучасників. Особливості кваліфікації дій співучасників. Особливості добровільної відмови співучасників.

2. Види співучасників.

Поняття та види співучасників. Виконавець (співвиконавець). Організатор. Підбурювач. Пособник.

3. Форми співучасті.

Поняття та значення форм співучасті в кримінальному праві. Проста співучасть (співвиконавство). Складна співучасть (співучасть з розподілом ролей). Вчинення злочину групою осіб без попередньої змови. Вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою. Вчинення злочину організованою групою. Вчинення злочину злочинною організацією. Відмінність групи осіб за попередньою змовою від організованої групи, організованої групи від злочинної організації.

4. Спеціальні питання відповідальності за співучасть у злочині. Співучасть у злочині зі спеціальним суб'єктом. Провокація злочину. Експрес виконавця (співучасника). Невдале підбурювання або пособництво.

5. Причетність до злочину.

Поняття та ознаки причетності до злочину, її види. Відмежування причетності від співучасті.

Тема 12. Множинність злочинів

1. Поняття множинності злочинів, її ознаки.

Поняття та ознаки множинності злочинів за кримінальним правом України. Кримінально-правове значення множинності злочинів. Види множинності злочинів.

2. Одиничний злочин як складова множинності злочинів.

Поняття одиничного злочину, його види. Простий одиничний злочин. Ускладнений одиничний злочин (триваючий, продовжуваний, складений).

3. Повторність злочинів.

Поняття повторності злочинів, її ознаки. Види повторності злочинів. Відмежування повторності від інших видів множинності злочинів. Особливості правової оцінки повторності злочинів. Правові наслідки повторності злочинів.

4. Сукупність злочинів.

Поняття сукупності злочинів, її ознаки. Види сукупності злочинів. Відмежування сукупності від інших видів множинності злочинів і складених злочинів. Правові наслідки сукупності злочинів.

5. Рецидив злочинів.

Поняття рецидиву злочинів, її ознаки. Види рецидиву злочинів. Відмежування рецидиву від інших видів множинності злочинів. Правові наслідки рецидиву злочинів.

Тема 13. Обставини, що виключають злочинність діяння

1. Поняття, ознаки та види обставин, що виключають злочинність діяння. Соціально-правова природа цих обставин. Кримінально-правове значення обставин, що виключають злочинність діяння. Відмежування обставин, що виключають злочинність діяння, від суміжних явищ.

2. Необхідна оборона.

Поняття, ознаки та соціальне значення необхідної оборони. Право на необхідну оборону як суб'єктивне право. Умови правомірності необхідної оборони (щодо посягання та щодо захисту від суспільно небезпечного

посягання). Спеціальні види необхідної оборони. Перевищення меж необхідної оборони. Заподіяння шкоди пристроями, які діють автоматично.

3. Уявна оборона.

Поняття, ознаки та соціальне значення уявної оборони. Умови правомірності уявної оборони. Фактична помилка при уявній обороні. Особливості правових наслідків уявної оборони.

4. Затримання особи, яка вчинила злочин.

Поняття, ознаки та соціальне значення затримання особи, яка вчинила злочин. Умови правомірності такого затримання. Перевищення меж заподіяння шкоди злочинцю при його затриманні.

5. Крайня необхідність.

Поняття, ознаки та соціальне значення крайньої необхідності. Умови правомірності крайньої необхідності. Відмежування крайньої необхідності від необхідної оборони. Перевищення меж крайньої необхідності.

6. Фізичний або психічний примус.

Поняття та ознаки фізичного або психічного примусу. Переборний та непереборний фізичний примус. Умови правомірності за фізичного або психічного примусу.

7. Виконання наказу або розпорядження.

Поняття та ознаки виконання наказу або розпорядження. Законний наказ. Умови правомірності виконання наказу або розпорядження. Перевищення меж при виконанні законного наказу.

8. Діяння, пов'язане з ризиком.

Поняття та ознаки діяння, пов'язаного з ризиком. Виправданий ризик. Умови правомірності діяння, пов'язаного з ризиком. Перевищення меж при вчиненні діяння, пов'язаного з ризиком.

9. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності, організованої групи чи злочинної організації.

Поняття та ознаки виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності, організованої групи чи злочинної організації. Умови правомірності виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності, організованої групи чи злочинної організації. Перевищення межі заподіяння шкоди при виконанні спеціального завдання.

Тема 14. Покарання та його види

1. Поняття і мета покарання.

Поняття та ознаки покарання, його соціально-правова природа. Теорії покарання. Місце покарання в системі заходів кримінально-правового впливу. Покарання у змісті кримінальної відповідальності. Мета покарання та її складові (кара, виправлення, спеціальна превенція, загальна превенція). Правові наслідки ухилення від покарання.

2. Система покарань.

Системна єдність та взаємоузгодженість покарань. Елементи системи покарань. Правове значення системи покарань. Загальні та спеціальні види

покарань. Покарання, пов'язані з ізоляцією від суспільства, та не пов'язані з ізоляцією від суспільства. Строкові та безстрокові (одноактні) види покарань.

3. Класифікація покарань.

Основні покарання: громадські роботи, виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, арешт, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі.

Додаткові покарання: позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу та конфіскація майна.

Покарання, які можуть застосовуватися як основні або як додаткові (змішані): штраф і позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю.

Тема. 15. Призначення покарання

1. Поняття та значення призначення покарання.

Поняття призначення покарання. Принципи призначення покарання. Загальні засади призначення покарання. Спеціальні засади призначення покарання. Правила складання покарань і зарахування строку попереднього ув'язнення.

2. Загальні засади призначення покарання.

Призначення покарання у межах, установлених у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК. Призначення покарання відповідно до положень Загальної частини КК. Призначення покарання з урахуванням ступеня тяжкості вчиненого злочину. Призначення покарання з урахуванням особи винного. Призначення покарання з урахуванням обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання. Обставини, які пом'якшують покарання. Обставини, які обтяжують покарання.

3. Спеціальні засади призначення покарання.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання. Особливості призначення покарання за незакінчений злочин. Особливості призначення покарання за злочин, вчинений у співучасті. Особливості призначення покарання за сукупністю злочинів та сукупністю вироків.

Тема. 16. Звільнення від кримінальної відповідальності

1. Поняття та види звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття, ознаки, значення та правові наслідки звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення від кримінальної відповідальності. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Порядок звільнення від кримінальної відповідальності. Відмежування звільнення від кримінальної відповідальності від виправдання особи та визнання її невинуватою у злочині. Співвідношення звільнення від кримінальної відповідальності і звільнення від покарання та його відбування.

2. Загальні види звільнення від кримінальної відповідальності.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям (щире каяття; активне сприяння розкриттю злочину; відшкодування завданих збитків та усунення заподіяної шкоди). Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим (співвідношення звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим з укладенням угоди про примирення; потерпілий; медіація). Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності (давність; зупинення та переривання строків давності).

Тема 17. Звільнення від покарання та його відбування

1. Загальна характеристика звільнення від покарання та його відбування.

Поняття та значення звільнення від покарання та його відбування. Співвідношення звільнення від кримінальної відповідальності й звільнення від покарання та його відбування. Види звільнення від покарання та його відбування. Передумови, підстави та кримінально-правові наслідки звільнення від покарання та звільнення від відбування покарання. Порядок звільнення від покарання та його відбування.

2. Звільнення від (відбування) покарання.

Звільнення від покарання внаслідок втрати особою суспільної небезпечності. Звільнення від покарання у зв'язку з давністю притягнення до кримінальної відповідальності. Звільнення від відбування покарання з випробуванням.

3. Звільнення від подальшого відбування покарання.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від покарання на підставі акту про помилування.

4. Заміна покарання іншим його видом.

Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Заміна покарання вагітним жінкам і жінкам, які мають дітей віком до трьох років.

5. Звільнення від відбування покарання та його подальшого відбування.

Звільнення від призначеного покарання у зв'язку з усуненням караності діяння та пом'якшенням покарання. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Звільнення від покарання за хворобою. Звільнення від покарання за законом про амністію.

Тема 18. Судимість

1. Судимість як елемент кримінальної відповідальності.

Поняття та значення судимості в кримінальному праві. Ознаки судимості. Мета судимості. Виникнення та припинення судимості.

2. Правові наслідки судимості.

Кримінально-правові наслідки судимості. Загальноправові наслідки судимості.

3. Припинення судимості.

Погашення судимості. Строки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості. Підстави переривання строків судимості та кримінально-правові наслідки такого переривання. Зняття судимості. Умови зняття судимості. Відмінність зняття судимості від погашення судимості.

Тема 19. Інші заходи кримінально-правового характеру

1. Примусові заходи медичного характеру.

Поняття, ознаки та мета застосування примусових заходів медичного характеру. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру та критерії їх призначення. Надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку. Госпіталізація до психіатричного закладу: із звичайним наглядом, з посиленням наглядом, із суворим наглядом. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру до строку покарання.

2. Примусове лікування.

Підстави та умови застосування примусового лікування. Коло осіб, до яких застосовується примусове лікування. Спеціальні лікувальні заклади. Відмінність примусового лікування від примусових заходів медичного характеру.

3. Спеціальна конфіскація.

Поняття спеціальної конфіскації. Злочини, за умов вчинення яких застосовується спеціальна конфіскація. Випадки застосування спеціальної конфіскації. Відмежування спеціальної конфіскації від конфіскації майна.

4. Обмежувальні заходи.

Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.

Тема 20. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб

1. Загальна характеристика заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Юридична особа як об'єкт кримінально-правового впливу. Відмінність кримінально-правового впливу на фізичних осіб від юридичних. Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю злочинів.

2. Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.

Види підстав застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Уповноважена особа юридичної особи. Інтереси

юридичної особи.

3. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру.

Класифікація юридичних осіб, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Юридичні особи, до яких заборонено застосовувати заходи кримінально-правового характеру.

4. Звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру.

Підстави, передумови та наслідки звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру.

5. Заходи кримінально-правового характеру, які застосовуються до юридичних осіб.

Види заходів кримінально-правового характеру, які застосовуються до юридичних осіб. Штраф. Конфіскація майна. Ліквідація.

Тема 21. Особливості кримінально-правового впливу на неповнолітніх

1. Кримінально-правовий вплив на неповнолітніх.

Неповнолітній як об'єкт кримінально-правового впливу. Відмінність кримінально-правового впливу на неповнолітніх від повнолітніх. Головні особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

2. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності.

Підстави, передумови та наслідки звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Примусові заходи виховного характеру.

3. Покарання, що застосовують до неповнолітніх.

Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх. Особливості змісту та порядку застосування цих покарань. Особливості призначення покарання неповнолітнім.

4. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування.

Підстави, передумови та наслідки звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування. Звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру.

5. Припинення судимості щодо неповнолітніх.

Особливості погашення судимості щодо осіб, які вчинили злочин до досягнення ними вісімнадцятирічного віку. Тривалість строків погашення судимості щодо осіб, які вчинили злочин до досягнення ними вісімнадцятирічного віку. Особливості зняття судимості щодо осіб, які вчинили злочин до досягнення ними вісімнадцятирічного віку.

Тема 22. Злочини проти життя та здоров'я особи

1. Загальна характеристика злочинів проти життя і здоров'я особи.

Життя і здоров'я як родовий об'єкт злочинів. Злочини проти життя. Злочини проти здоров'я. Злочини, які ставлять у небезпеку життя та/або здоров'я, інші медичні злочини.

2. Злочини проти життя.

Поняття та види вбивств. Просте умисне вбивство. Умисне вбивство за обтяжуючих обставинах. Умисне вбивство за пом'якшуючих обставинах. Убивство через необережність. Проблеми криміналізації евтаназії, надання допомоги при самогубстві.

3. Злочини проти здоров'я.

Тілесні ушкодження та їхні види. Завдання фізичних та/або моральних страждань (удар, побої та інші насильницькі дії, що завдали фізичного болю; мордування; катування; погроза вбивством; доведення до замаху на самогубство; домашнє насильство). Зараження хворобами (невиліковною інфекційною хворобою; венеричною хворобою).

4. Злочини, які ставлять у небезпеку життя та/або здоров'я, інші медичні злочини.

Невиконання або неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя і здоров'я особи (поза медичною сферою): залишення в небезпеці; ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпеці; неналежне виконання професійних чи службових обов'язків щодо охорони життя і здоров'я дітей.

Діяльність у медичній сфері, що ставить у небезпеку життя та/або здоров'я особи: неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження невиліковною інфекційною хворобою; ненадання допомоги хворому; неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником; незаконне проведення абортів або стерилізації; порушення прав пацієнта; порушення порядку трансплантації органів чи тканин людини; незаконне проведення абортів або стерилізації; незаконна лікувальна діяльність; незаконне проведення дослідів над людиною; вилучення у людини органів чи тканин з метою трансплантації та незаконна торгівля ними; насильницьке донорство.

Інші медичні злочини: розголошення відомостей про проведення огляду на виявлення зараження невиліковною інфекційною хворобою та його результатів і незаконне розголошення лікарської таємниці.

Тема 23. Злочини проти волі, честі та гідності особи

1. Загальна характеристика злочинів проти волі, честі та гідності особи.

Воля, честь та гідність як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека злочинів проти волі, честі та гідності особи. Проблема криміналізації образи та наклепу.

2. Система злочинів проти волі, честі та гідності особи.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Насильницьке зникнення. Захоплення заручників. Підміна дитини. Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини. Експлуатація дитини. Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Незаконне поміщення в психіатричний заклад. Примушування до шлюбу.

Тема 24. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи

1. Загальна характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Статева свобода та статева недоторканість як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Види злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

2. Система злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Згвалтування. Сексуальне насильство. Примушування до вступу в статевий зв'язок. Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Розбещення неповнолітніх.

Тема 25. Злочини проти виборчих та особистих прав і свобод людини і громадянина

1. Загальна характеристика злочинів проти виборчих та особистих прав і свобод людини і громадянина.

Конституційні права і свободи громадянина як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека злочинів проти виборчих та особистих прав і свобод людини і громадянина. Класифікація злочинів проти виборчих та особистих прав і свобод людини і громадянина. Їхні видові об'єкти.

2. Злочини проти народного волевиявлення, інших виборчих прав громадян.

Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача. Надання неправдивих відомостей до органу ведення Державного реєстру виборців або фальсифікація виборчих документів, документів референдуму, підсумків голосування або відомостей Державного реєстру виборців. Незаконне використання виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі, голосування виборцем, учасником референдуму більше ніж один раз. Незаконне знищення виборчої документації або документів референдуму. Порушення таємниці голосування. Порушення порядку фінансування політичної партії, передвиборної агітації, агітації з всеукраїнського або місцевого референдуму. Підкуп виборця, учасника референдуму.

3. Злочини проти трудових та інших соціально-економічних прав людини.

Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій. Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Грубе порушення законодавства про працю. Грубе порушення угоди про працю. Примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку. Невиплата заробітної плати, стипендії,

пенсії чи інших установлених законом виплат. Порушення права на отримання освіти. Порушення права на безоплатну медичну допомогу.

4. Злочини проти рівноправності.

Дискримінація (порушення рівноправності).

5. Злочини проти недоторканності приватного життя особи.

Порушення недоторканності житла. Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Порушення недоторканності приватного життя.

6. Злочини проти свободи совісті.

Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків. Незаконне утримання, осквернення або знищення релігійних святинь. Перешкоджання здійсненню релігійного обряду. Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів.

7. Злочини у сфері охорони права на об'єкти інтелектуальної власності.

Порушення авторського права і суміжних прав. Порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію.

8. Злочини проти сім'ї і дітей.

Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Зловживання опікунськими правами. Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння).

Тема 26. Злочини проти основ національної безпеки та злочини проти безпеки держави

1. Загальна характеристика злочинів проти основ національної безпеки та злочини проти безпеки держави.

Безпека держави як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека злочинів проти основ національної безпеки та злочини проти безпеки держави. Класифікація злочинів проти основ національної безпеки та злочини проти безпеки держави. Видові об'єкти злочинів проти основ національної безпеки. Видові об'єкти злочинів проти безпеки держави. Проблеми криміналізації колабораціонізму.

2. Злочини проти основ національної безпеки.

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. Посягання на життя державного чи громадського діяча. Диверсія. Державна зрада. Шпигунство. Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань.

3. Злочини проти безпеки держави.

Розголошення державної таємниці. Втрата документів, що містять державну таємницю. Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї. Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю. Порушення правил міжнародних польотів. Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу. Ухилення від призову за мобілізацією. Ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий період чи у разі проведення цільової мобілізації. Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів.

Тема 27. Злочини проти порядку управління (авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян) та злочини проти журналістів.

1. Загальна характеристика злочинів проти порядку управління (авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян) та злочини проти журналістів.

Порядок управління та професійна діяльність журналістів як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека злочинів проти порядку управління та злочинів проти журналістів. Класифікація злочинів проти порядку управління. Видові об'єкти злочинів проти порядку управління та злочинів проти журналістів.

2. Злочини проти журналістів.

Погроза або насильство щодо журналіста. Умисне знищення або пошкодження майна журналіста. Посягання на життя журналіста. Захоплення журналіста як заручника.

3. Злочини, що посягають на авторитет органів державної влади в частині дотримання встановленого законодавством порядку використання державних символів.

Наруга над державними символами. Незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні.

4. Злочини, що посягають на авторитет органів державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян в частині дотримання встановленого законодавством порядку діяльності підприємств, установ або організацій та об'єднань громадян.

Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій. Захоплення державних або громадських будівель чи споруд.

5. Злочини проти представників влади та інших осіб у зв'язку з виконанням службових обов'язків або державною, службовою чи громадською діяльністю.

Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця. Втручання у діяльність державного діяча. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча. Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, працівника органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця. Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради. Перешкоджання діяльності Рахункової палати, члена Рахункової палати. Перешкоджання діяльності Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок.

6. Злочини, що посягають на авторитет органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян в частині дотримання встановленого законодавством порядку обігу та використання документів, печаток, штампів, бланків, спеціальних технічних засобів отримання інформації та ліній зв'язку.

Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів. Незаконні придбання, збут або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації. Умисне пошкодження ліній зв'язку.

7. Інші злочини, що посягають на авторитет органів влади та місцевого самоврядування, об'єднань громадян, державних підприємств, установ чи організацій.

Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Самоправство.

Тема 28. Злочини проти встановленого порядку несення військової служби.

1. Загальна характеристика злочинів проти встановленого порядку несення військової служби (військових злочинів).

Порядок несення військової служби як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека злочинів проти встановленого порядку несення військової служби. Спеціальні ознаки військових злочинів. Класифікація злочинів проти встановленого порядку несення військової служби. Видові об'єкти злочинів проти встановленого порядку несення військової служби.

2. Злочини, що посягають на порядок підлеглості та військової честі.

Непокора. Невиконання наказу. Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Погроза або насильство щодо начальника. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості.

3. Злочини, що посягають на порядок проходження військової служби.

Самовільне залишення військової частини або місця служби.

Дезертирство. Ухилення від військової служби шляхом самокалічення або іншим способом.

4. Злочини, що посягають на порядок управління військовим майном.

Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Умисне знищення або пошкодження військового майна. Необережне знищення або пошкодження військового майна. Втрата військового майна.

5. Злочини, що посягають на порядок експлуатації озброєння і військової техніки.

Порушення правил поведінки зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Порушення правил водіння або експлуатації машин. Порушення правил польотів або підготовки до них. Порушення правил кораблеводіння.

6. Злочини, що посягають на порядок несення спеціальних служб.

Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання.

Порушення правил несення прикордонної служби. Порушення правил несення бойового чергування. Порушення статутних правил внутрішньої служби.

7. Злочини, що посягають на порядок зберігання військової таємниці.

Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості.

8. Злочини, що посягають на порядок здійснення своїх повноважень військовими службовими особами Збройних Сил України та інших військових формувань.

Недбале ставлення до військової служби. Бездіяльність військової влади. Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень.

9. Злочини, що посягають на порядок виконання військового обов'язку в бою та інших особливих умовах.

Здача або залишення ворогові засобів ведення війни. Залишення гинучого військового корабля. Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Добровільна здача в полон.

10. Злочини, що посягають на порядок дотримання звичаїв та правил ведення війни.

Злочинні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні. Мародерство. Насильство над населенням у районі воєнних дій. Погане поводження з військовополоненими. Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання нею.

Тема 29. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

1. Загальна характеристика злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Мир, безпека людства та міжнародний правопорядок як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Класифікація злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Видові об'єкти злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

2. Злочини проти миру.

Пропаганда війни. Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Порушення законів та звичаїв війни. Найманство.

3. Злочини проти безпеки людства.

Застосування зброї масового знищення. Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Екоцид. Геноцид.

4. Злочини проти міжнародного правопорядку.

Посягання на життя представника іноземної держави. Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист. Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала. Піратство.

Тема 30. Злочини проти довкілля.

1. Загальна характеристика злочинів проти довкілля.

Довкілля як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека злочинів проти довкілля. Класифікація злочинів проти довкілля. Видові об'єкти злочинів проти довкілля.

2. Злочини проти екологічної безпеки.

Порушення правил екологічної безпеки. Невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення. Приховування або перекучення відомостей про екологічний стан або захворюваність

населення. Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля.

3. Злочини, що посягають на встановлений порядок використання землі, надр, територій та об'єктів, узятих під охорону держави.

Забруднення або псування земель. Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель. Незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах. Порушення правил охорони або використання надр. Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду. Безгосподарське використання земель.

4. Злочини, що посягають на встановлений порядок охорони атмосферного повітря та водних ресурсів.

Забруднення атмосферного повітря. Порушення правил охорони вод. Забруднення моря. Порушення законодавства про континентальний шельф України.

5. Злочини, що посягають на встановлений порядок використання рослинного і тваринного світу.

Знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу. Незаконна порубка лісу. Порушення законодавства про захист рослин. Незаконне полювання. Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом. Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів. Порушення ветеринарних правил.

Тема 31. Злочини проти громадського порядку та моральності.

1. Загальна характеристика злочинів проти громадського порядку та моральності.

Громадський порядок і моральність як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека злочинів проти громадського порядку та моральності. Класифікація злочинів проти громадського порядку та моральності. Видові об'єкти злочинів проти громадського порядку та моральності.

2. Злочини проти громадського порядку.

Групове порушення громадського порядку. Масові заворушення. Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Хуліганство.

3. Злочини проти моральності.

Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини. Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду. Жорстоке поводження з тваринами. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Створення або утримання місць

розпусти і звідництво. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність.

Тема 32. Злочини проти здоров'я населення.

1. Загальна характеристика злочинів проти здоров'я населення.

Здоров'я населення як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека злочинів проти здоров'я населення. Класифікація злочинів проти здоров'я населення. Видові об'єкти злочинів проти здоров'я населення.

2. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту. Посів або вирощування снотворного маку чи конопель. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

3. Злочини, суміжні з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів. Викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням. Організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин.

4. Злочини, пов'язані з уживанням наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Схиляння до вживання наркотичних засобів,

психотропних речовин або їх аналогів. Незаконне публічне вживання наркотичних засобів.

5. Злочини проти здоров'я населення, не пов'язані з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів. Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів. Порухення встановленого порядку доклінічного вивчення, клінічних випробувань і державної реєстрації лікарських засобів. Незаконна організація або утримання місць для вживання одурманюючих засобів. Спонування неповнолітніх до застосування допінгу. Схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів. Порухення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним захворюванням та масовим отруєнням. Порухення правил поведження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції.

Тема 33. Злочини проти власності.

1. Загальна характеристика злочинів проти власності.

Власність як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека злочинів проти власності. Класифікація злочинів проти власності. Видові об'єкти злочинів проти власності. Предмет злочинів проти власності. Відмежування складів злочинів проти власності від суміжних складів злочинів.

2. Злочини проти власності, що полягають у заволодінні чужим майном.

Крадіжка. Грабіж. Розбій. Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Вимагання. Шахрайство. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.

3. Злочини проти власності, не пов'язані із заволодінням чужим майном.

Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Умисне знищення або пошкодження майна. Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики. Погроза знищення майна. Необережне знищення або пошкодження майна. Порухення обов'язків щодо охорони майна. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво. Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом.

Тема 34. Злочини у сфері господарської та пов'язаної з нею діяльності.

1. Загальна характеристика злочинів у сфері господарської та пов'язаної з нею діяльності.

Господарська діяльність як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека злочинів у сфері господарської та пов'язаної з нею діяльності.

Класифікація злочинів у сфері господарської та пов'язаної з нею діяльності. Видові об'єкти злочинів у сфері господарської та пов'язаної з нею діяльності.

2. Злочини проти системи грошового обігу, фондового ринку і порядку обігу деяких документів.

Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів. Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення. Незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених контрольних марок. Маніпулювання на фондовому ринку. Підроблення документів, які подаються для реєстрації випуску цінних паперів. Порушення порядку ведення реєстру власників іменних цінних паперів. Виготовлення, збут та використання підроблених недержавних цінних паперів. Незаконне використання інсайдерської інформації. Приховування інформації про діяльність емітента.

3. Злочини проти системи оподаткування і системи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

4. Злочини проти бюджетної системи.

Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням. Видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону.

5. Злочини проти порядку переміщення предметів через митний кордон України.

Контрабанда.

6. Злочини проти порядку зайняття господарською діяльністю. Незаконний обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва. Зайняття гральним бізнесом. Фіктивне підприємництво. Підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичних осіб – підприємців. Протидія законній господарській діяльності. Протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму. Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом. Умисне введення

в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції.

7. Злочини проти прав кредиторів.

Доведення банку до неплатоспроможності. Доведення до банкрутства. Порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності. Фальсифікація фінансових документів та звітності фінансової організації, приховування неплатоспроможності фінансової установи або підстав для відкликання (анулювання) ліцензії фінансової установи. Шахрайство з фінансовими ресурсами.

8. Злочини проти засад добросовісної конкуренції.

Незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару. Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю. Розголошення комерційної або банківської таємниці.

9. Злочини проти порядку приватизації.

Незаконна приватизація державного, комунального майна.

Тема 35. Злочини у сфері використання комп'ютерів, комп'ютерних систем і мереж та мереж електрозв'язку.

1. Загальна характеристика злочинів у сфері використання комп'ютерів, комп'ютерних систем і мереж та мереж електрозв'язку.

Використання комп'ютерів, комп'ютерних систем і мереж та мереж електрозв'язку як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека злочинів у сфері використання комп'ютерів, комп'ютерних систем і мереж та мереж електрозв'язку. Класифікація злочинів у сфері використання комп'ютерів, комп'ютерних систем і мереж та мереж електрозв'язку.

2. Система злочинів у сфері використання комп'ютерів, комп'ютерних систем і мереж та мереж електрозв'язку.

Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку. Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється. Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку. Інші злочини, вчинювані із застосуванням комп'ютерів.

Тема 36. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг. Корупційні злочини та злочини, що пов'язані з корупцією.

1. Загальна характеристика злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг, корупційних злочинів і злочинів, що пов'язані з корупцією.

Службова діяльність та професійна діяльність, пов'язана із наданням публічних послуг як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг, корупційних злочинів і злочинів, що пов'язані з корупцією. Класифікація злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг, корупційних злочинів і злочинів, що пов'язані з корупцією. Видові об'єкти злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг. Корупційні злочини. Злочини, що пов'язані з корупцією.

2. Злочини, що посягають на нормальну службову діяльність в органах державної влади, місцевого самоврядування та інших юридичних особах публічного права.

Зловживання владою або службовим становищем. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Декларування недостовірної інформації. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Незаконне збагачення. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Провокація підкупу.

3. Злочини, що посягають на нормальну службову діяльність в юридичних особах приватного права.

Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми.

4. Злочини, що посягають на нормальну службову діяльність в юридичних особах як публічного, так і приватного права.

Службове підроблення. Службова недбалість. Зловживання впливом.

5. Злочини, що посягають на нормальну професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг.

Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Підкуп особи, яка надає публічні послуги. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань.

Тема 37. Злочини проти правосуддя.

1. Загальна характеристика злочинів проти правосуддя.

Правосуддя як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека злочинів проти правосуддя. Класифікація злочинів проти правосуддя. Видові об'єкти злочинів проти правосуддя.

2. Злочини у сфері належної реалізації конституційних принципів здійснення правосуддя.

Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Порушення права на захист. Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови. Втручання в діяльність судових органів. Незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду. Втручання в діяльність захисника чи представника особи.

3. Злочини у сфері охорони життя, здоров'я, власності, особистої безпеки суддів, присяжних та інших учасників провадження.

Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного. Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя. Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги.

4. Злочини у сфері одержання достовірних доказів та істинних висновків під час здійснення провадження.

Примушування давати показання. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину. Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Представництво в суді без повноважень.

5. Злочини у сфері своєчасного розкриття та припинення злочинних посягань

Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування. Порушення правил адміністративного нагляду. Приховування злочину.

6. Злочини у сфері належного виконання судових актів та заходів впливу, що ними призначені.

Невиконання судового рішення. Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості. Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі. Злісна непокоря вимогам адміністрації установи виконання покарань. Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Втеча із спеціалізованого лікувального закладу.

Тема 38. Злочини проти загальної громадської безпеки.

1. Загальна характеристика злочинів проти правосуддя.

Громадська безпека як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека злочинів проти громадської безпеки. Класифікація злочинів проти громадської безпеки. Видові об'єкти злочинів проти громадської безпеки.

2. Злочини, пов'язані зі створенням організованих злочинних угруповань або участю в них.

Створення злочинної організації. Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Бандитизм. Створення терористичної групи чи терористичної організації. Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань.

3. Терористичні злочини.

Терористичний акт. Втягнення у вчинення терористичного акту. Публічні заклики до вчинення терористичного акту. Сприяння вчиненню терористичного акту. Фінансування тероризму.

4. Злочини, пов'язані з незаконним поводженням зі зброєю, боєприпасами, вибуховими чи радіоактивними матеріалами.

Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів. Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами. Незаконне виготовлення ядерного вибухового пристрою чи пристрою, що розсіює радіоактивний матеріал або випромінює радіацію. Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали.

5. Злочини, що порушують правила, які забезпечують громадську безпеку.

Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами. Порушення вимог режиму радіаційної безпеки. Незаконне ввезення на територію України відходів і вторинної сировини. Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки. Умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства.

Тема 39. Злочини проти безпеки виробництва.

1. Загальна характеристика злочинів проти безпеки виробництва.

Безпека виробництва як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека злочинів проти безпеки виробництва. Класифікація злочинів проти безпеки виробництва.

2. Злочини, що порушують загальні правила безпеки праці.

Порушення вимог законодавства про охорону праці. Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд.

3. Злочини, що порушують спеціальні правила безпеки при виконанні робіт з підвищеною небезпекою.

Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки.

Тема 40. Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

1. Загальна характеристика злочинів проти безпеки виробництва. Безпека руху та експлуатації транспорту як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Класифікація злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Видові об'єкти злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

2. Злочини проти безпеки руху та експлуатації залізничного, водного і повітряного транспорту.

Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом (диспетчером служби руху) у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин. Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів. Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна. Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків. Порушення правил повітряних польотів. Порушення правил використання повітряного простору. Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда. Ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха. Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден.

3. Злочини проти безпеки руху та експлуатації автомобільного і міського електричного транспорту.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Порушення правил, норм і стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху. Незаконне заволодіння транспортним засобом. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу.

4. Злочини у сфері безпечного функціонування всіх видів механічного та трубопровідного транспорту.

Порушення чинних на транспорті правил. Пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо-, конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів.

РЕКОМЕНДОВАНА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА

Основні нормативні акти

Конституція України від 28 червня 1996 р.:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. (з подальшими змінами і доповненнями): <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. (з подальшими змінами і доповненнями):
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. (з подальшими змінами та доповненнями):
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

Закон України «Про застосування амністії в Україні» від 1 жовтня 1996 р. (з подальшими змінами і доповненнями):
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/392/96-вр>

Література із загальної частини кримінального права

1. Коментарі

Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. – Т. 1 : Загальна частина / за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Х. : Право, 2013. – 376 с.

Кримінальний кодекс України : науково-практичний коментар / відп. ред. С.С. Яценко. – [4-е вид., переробл. и доповн.]. – К. : А.С.К., 2005. – 848 с.

Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України : у 2-х т. – Т. 1 / за заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. – [3-те вид., перероб. та доп.] – К. : Алерта ; КНТ ; Центр учбової літератури. – 2009. – 964 с.

Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – 10-те вид., переробл. та допов. – К. : ВД «Дакор», 2018. – 1360 с.

Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д.С. Азаров, В.К. Гришук, А.В. Савченко [та ін.] ; за заг. ред. О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернея. – К. : Юрінком Інтер, 2018. – 1064 с.

2. Підручники, навчальні посібники тощо

Берзін П.С. Кримінальне право України. Загальна частина. Підручник у 3-х томах. Том 1. Загальні засади. – 2-ге вид., виправ. і доп. – К. : ВД «Дакор», 2019. – 562 с.

Велика українська юридична енциклопедія: у 20-ти томах. Том 17 : Кримінальне право. Редкол. : В.Я. Тацій (голова), В.І. Борисов (заст. голови) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Х. : Право, 2017. – 1064 с.

Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Р.В. Вереша. – 4-те вид., перероб. та допов. – К. : Алерта, 2016. – 352 с.

Гришук В.К. Кримінальне право України : Загальна частина : навч. посіб. для студентів юрид. фак. вищ. навч. закл. / В.К. Гришук. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2006. – 568 с.

Дудоров О.О. Кримінальне право: теорія і практика (вибрані праці) / О.О. Дудоров. – К. : Ваїте, 2017. – 872 с.

Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право : навчальний посібник / за ред. М.І. Хавронюка. – К. : Ваїте, 2014. – 944 с.

Ємельянов В.П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин : наук.-практ. посіб. / В.П. Ємельянов. – Х.: Право, 2018. – 142 с.

Колос М.І. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. / М.І. Колос. – К. : Атіка, 2007. – 608 с.

Кримінальне право України. Загальна частина : навчальний посібник / [В.М. Трубников, Я.О. Лантінов, О.М. Храмцов та ін.] ; за заг. ред. В.М. Трубникова. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. – 448 с.

Кримінальне право України : навч. посіб. / [С.Г. Волкотруб, О.М. Омельчук, В.М. Ярін та ін.] ; за ред. О.М. Омельчука. – К. : Наукова думка ; Прецедент, 2004. – 297 с.

Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / за заг. ред. О.М. Бандурки. – Х. : вид-во ХНУВС, 2011. – 378 с.

Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка. – [вид. 5-те, переробл. та допов.] – К. : Атіка, 2009. – 408 с.

Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. – 5-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2015. – 528 с.

Кримінальне право. Загальна частина : підручник / за ред. А.С. Беніцького, В.С. Гуславського, О.О. Дудорова, Б.Г. Розовського. – К. : Істина, 2011. – 1112 с.

Кримінальне право України. Загальна частина (у схемах і таблицях) : навч. посіб. / уклад. В.С. Малишев, В.М. Бесчастний, Є.С. Назимко ; Донецький юридичний інституту МВС України. – Донецьк : ВД «Кальміус», 2013. – 240 с.

Персональний сайт професора О.О. Дудорова: <http://dudorov.com.ua>

Сучасна кримінально-правова система в Україні: реалії та перспективи : монографія / Ю. В. Баулін, М. В. Буроменський, В. В. Голіна та ін. – К. : ВАІТЕ, 2015. – 688 с.

Українське кримінальне право. Загальна частина : підручник / за ред. В.О. Навроцького. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 712 с.

Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / П.Л. Фріс. – К. : Фенікс, 2018. – 394 с.

Література з особливої частини кримінального права

1. Коментарі

Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. – Т. 2 : Особлива частина / за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Х. : Право, 2013. – 1040 с.

Кримінальний кодекс України : науково-практичний коментар / відп. ред. С.С. Яценко. – [4-е вид., переробл. и доповн.]. – К. : А.С.К., 2005. – 848 с.

Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України : у 2-х т. – Т. 1 / за заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. – [3-тє вид., перероб. та доп.] – К. : Алерта ; КНТ ; Центр учбової літератури. – 2009. – 964 с.

Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – 10-те вид., переробл. та допов. – К. : ВД «Дакор», 2018. – 1360 с.

Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д.С. Азаров, В.К. Гришук, А.В. Савченко [та ін.] ; за заг. ред. О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернея. – К. : Юрінком Інтер, 2018. – 1064 с.

2. Підручники, навчальні посібники тощо

Борисов В. До питання про сутність кримінально-правової характеристики злочинів / В. Борисов, О. Пащенко // Вісник Академії правових наук України. – 2005. – № 3. – С. 180 – 190.

Борисов В.І. Загальна характеристика Особливої частини нового КК України / В.І. Борисов // Новий Кримінальний кодекс України: Питання застосування і вивчення : матер. міжнар. наук.-практ. конф. [Харків.] 25 – 26 жовтня 2001 р. / редкол. : Сташис В.В. (голов. ред.) та ін. – К. – Х. : – Юрінком Інтер, 2002. – С. 99 – 104.

Дудоров О.О. Кримінальне право: теорія і практика (вибрані праці) / О.О. Дудоров. – К. : Ваіте, 2017. – 872 с.

Калмиков Д.О. Взаємозв'язок Загальної та Особливої частин кримінального права України / Д.О. Калмиков // Теоретичні та прикладні проблеми сучасного кримінального права : матеріали II міжнародної науково-практичної конференції, 19 – 20 квітня 2012 року / упорядн. : Є.О. Письменський, Ю.Г. Старовойтова. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2012. – С. 199 – 206.

Кримінальне право України (Особлива частина) : підручник / за ред. О.О. Дудорова, Є.О. Письменського. Т. 1. – Луганськ : Вид-во «Елтон – 2», 2012. – 780 с.; Кримінальне право України (Особлива частина) : підручник / за ред. О.О. Дудорова, Є.О. Письменського. Т. 2. – Луганськ: Вид-во «Елтон – 2», 2012. – 703 с.

Кримінальне право (Особлива частина): підручник / за ред. О.О. Дудорова, Є.О. Письменського. – [2-ге вид.] – К. : «ВД Дакор», 2013. – 786 с.

Кримінальне право України. (Особлива частина) : підручник / за заг. ред. О.М. Литвинова ; наук. ред. серії О.М. Бандурка. – Х. : Вид-во ХНУВС, 2011. – 572 с.

Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. – 5-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2015. – 680 с.

Панов М.І. Методологічні засади дослідження проблем Особливої частини кримінального права / М.І. Панов, Н.О. Гуторова // Проблеми боротьби зі злочинністю. – 2009. – Вип. 100. – С. 291 – 304.

Персональний сайт професора О.О. Дудорова: <http://dudorov.com.ua>

Судово-практичний коментар до Кримінального кодексу України / упоряд. і авт. передмови М.І. Хавронюк. – К. : Юрисконсульт, 2008. – 550 с.

Тростюк З.А. Понятійний апарат Особливої частини Кримінального кодексу України : монографія / З.А. Тростюк. – К. : Атіка, 2003. – 144 с.

Хавронюк М.І. Довідник з Особливої частини Кримінального кодексу України / М.І. Хавронюк. – К. : Істина, 2004. – 504 с.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

Історія кримінального права та його подальший розвиток.

Характерні риси сучасного кримінального права.

Поняття кримінального права як галузі права.

Поняття кримінального права як галузі законодавства.

Поняття кримінального права як науки.

Поняття кримінального права як навчальної дисципліни.

Предмет кримінального права та відносини, що його складають.

Імперативний метод кримінально-правового регулювання.

Диспозитивний метод кримінально-правового регулювання.

Охоронна функція кримінального права.

Регулятивна функція кримінального права.

Превентивна функція кримінального права.

Правовідновлювальна функція кримінального права.

Виховна функція кримінального права.

Система кримінального права як галузі права.

Система кримінального права як галузі законодавства.

Взаємозв'язок норм Загальної та Особливої частин кримінального закону.

Взаємозв'язок кримінального права із філософією, соціологією, кримінологією, конституційним та міжнародним правом, кримінально-процесуальним і кримінально-виконавчим правом, адміністративним і цивільним правом, іншими галузями.

Вплив галузей публічного та приватного права, політичних, релігійних і моральних норм на кримінальне право.

Каталог принципів кримінального права (принцип верховенства права в кримінальному праві; принцип юридичної визначеності; принцип законності; принцип рівності перед законом; принцип вини; принцип особистого характеру кримінальної відповідальності; принцип індивідуалізації відповідальності; принцип справедливості; принцип гуманізму; принцип невідворотності кримінальної відповідальності).

Сучасна кримінально-правова політика України, її основні напрями.

Суб'єкти формування та реалізації кримінально-правової політики.

Методи науки кримінального права.

Розвиток науки кримінального права.

Наступництво в кримінально-правовій науці.

Розроблення наукою основних доктрин, принципів та інститутів кримінального права.

Вплив науки кримінального права на законотворчу та правозастосовну діяльність.

Поняття джерел кримінального права.

Види джерел кримінального права.

Конституція України як джерело кримінального права.

Міжнародні договори, загальновизнані принципи і норми міжнародного права (звичаї, прецеденти). Імплементация положень міжнародних договорів до національного законодавства.

Кримінальне законодавство як основна форма існування кримінального права України.

Нормативно-правові акти регулятивного законодавства як джерело кримінального права.

Судова практика (рішення Конституційного Суду України, рішення Європейського суду з прав людини, правові позиції Верховного Суду в Україні).

Кримінально-правова доктрина як джерело кримінального права.

КК України 2001 р. та його загальна характеристика. Ознаки кримінального закону.

Структура кримінального закону.

Стаття закону про кримінальну відповідальність.

Логіка, стилістика, мова і термінологія закону про кримінальну відповідальність.

Диспозиції та санкції статей кримінального закону, їхні види.

Поняття дії кримінального закону у часі.

Час вчинення злочину.

Оприлюднення закону.

Набрання чинності кримінальним законом.

Перспективна дія кримінального закону.

Ретроактивна дія кримінального закону.

Ультраактивна дія кримінального закону.

Принципи дії закону про кримінальну відповідальність в просторі: територіальний, громадянства, універсальний, реальний.

Кримінально-правові аспекти міжнародного співробітництва в протидії злочинності.

Правові наслідки засудження особи за межами України.

Видача і передача злочинця (екстрадиція).

Підстави та кримінально-правові наслідки видачі чи передачі злочинця з іншої держави до України.

Підстави та кримінально-правові наслідки врахування вироку суду іноземної держави.

Правові підстави видачі і передачі злочинця з України до іншої держави.

Поняття та зміст тлумачення кримінального закону.

Суб'єкти тлумачення кримінального закону.

Способи тлумачення кримінального закону.

Тлумачення кримінального закону за обсягом.

Значення правових принципів для тлумачення кримінального закону.

Злочин і злочинність.

Сучасна структура злочинності в Україні.

Залежність поняття злочину від соціально-економічних відносин, що існують в суспільстві на тому чи іншому етапі розвитку.

Історично мінливий характер поняття злочину.

Злочин і кримінальний проступок.

Злочин і кримінальне правопорушення.

Криміналізація та декриміналізація суспільно небезпечних діянь.

Основні підходи до визначення поняття злочину.

Визначення поняття злочину за КК України.

Доктринальні ознаки злочину: суспільна небезпека (її характер та

ступінь), протиправність, винність (об'єктивне та суб'єктивне вмінення), караність. Зміст цих ознак.

Поняття малозначності діяння. Ознаки малозначності. Відмежування малозначності діяння від суміжних явищ.

Критерії класифікації злочинів.

Класифікація злочинів за ступенем тяжкості та її правове значення. Інші види злочинів.

Місце злочину серед інших правопорушень, їхні спільні риси. Критерії розмежування злочину та інших видів правопорушень

Кримінально-правовий вплив на злочини (злочинність) та кримінально-правовий вплив за відсутності складу злочину.

Основні та допоміжні заходи кримінально-правового впливу.

Каральні та некаральні заходи кримінально-правового впливу.

Примус та заохочення як парні способи реалізації кримінально-правового впливу.

Заходи кримінально-правового впливу, які застосовують у межах кримінальної відповідальності та поза нею.

Запровадження спеціальної конфіскації як самостійного заходу кримінально-правового характеру.

Установлення заходів кримінально-правового характеру до юридичних

осіб.

Кримінальна відповідальність як різновид юридичної відповідальності.

Поняття та ознаки кримінальної відповідальності.

Особливості кримінальної відповідальності, що відрізняють її від інших видів юридичної відповідальності.

Момент виникнення та припинення кримінальної відповідальності.

Форми реалізації кримінальної відповідальності.

Підстава кримінальної відповідальності.

Кримінальна відповідальність та кримінально-правові відносини.

Суб'єкти та зміст кримінально-правових відносин.

Поняття, структура і значення складу злочину.

Елементи (об'єкт складу злочину, об'єктивна сторона складу злочину, суб'єкт складу злочину, суб'єктивна сторона складу злочину).

Основні і факультативні ознаки складу злочину.

Функції складу злочину.

Співвідношення понять злочину і складу злочину.

Класифікація складів злочинів за ступенем суспільної небезпечності.

Класифікація складів злочинів за способом описання ознак складу злочину в кримінальному законі.

Класифікація складів злочинів залежно від конструкції об'єктивної сторони.

Теорії визначення об'єкта злочину.

Ознаки і класифікація об'єктів злочину.

Механізм спричинення шкоди об'єкту злочину. Загальний об'єкт злочину, його значення.

Родовий та видовий об'єкти злочину та їхнє значення.

Безпосередній об'єкт злочину, його значення.

Основний та додатковий об'єкти злочину, їхнє значення.

Поняття предмета злочину та його ознаки. Установлення предмету злочину.

Предмет злочину та його співвідношення з об'єктом злочину.

Поняття потерпілого від злочину та його ознаки.

Потерпілий від злочину та його співвідношення з об'єктом злочину.

Установлення потерпілого від злочину.

Значення об'єктивної сторони злочину.

Ознаки об'єктивної сторони злочину. Обов'язкові та факультативні ознаки об'єктивної сторони злочину.

Поняття та ознаки суспільно небезпечного діяння як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони злочину.

Форми діяння, активний (дія) й пасивний (бездіяльність) характер поведінки.

Випадки, за яких усвідомлене діяння не є вираженням волі особи, що його вчинила (нездоланна сила; фізичний або психічний примус; гіпноз; мимоволі рефлекторні рухи людини).

Поняття та значення суспільно небезпечних наслідків.

Реальна шкода та створення загрози заподіяння шкоди (делікт небезпеки).
Позначення суспільно небезпечних наслідків у кримінальному законі.

Специфіка причинового зв'язку у кримінальному праві, його види та правила встановлення. Необхідний причиновий зв'язок. Випадковий причиновий зв'язок.

Спосіб.

Місце.

Час.

Знаряддя.

Засоби.

Обстановка.

Ознаки, що характеризують суб'єкта злочину як елемент складу злочину.

Співвідношення понять «суб'єкт злочину» та «особа злочинця».

Загальний та спеціальний суб'єкт.

Проблема визнання юридичних осіб суб'єктами злочину в науці кримінального права.

Вік, із досягненням якого може наставати кримінальна відповідальність.
Знижений вік кримінальної відповідальності.

Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутності офіційних даних про вік особи.

Медичний та юридичний критерії осудності.

Співвідношення осудності та дієздатності.

Медичний та юридичний критерії неосудності.

Значення медичного критерію для визнання особи неосудною.

Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їхнє співвідношення.

Наслідки визнання особи неосудною.

Обставини, що знижують здатність усвідомлювати свої дії або керувати ними: сильне душевне хвилювання, стан сп'яніння тощо. Їхні правові наслідки.

Обмежена осудність. Медичний та юридичний критерії обмеженої осудності.

Поняття спеціального суб'єкта злочину, його ознаки і види.

Специфіка встановлення суб'єктивної сторони злочину.

Ознаки, що характеризують суб'єктивну сторону злочину як елемент складу злочину (вина, мотив, мета, емоції).

Кримінально-правове значення суб'єктивної сторони злочину.

Суб'єктивне ставлення у вину та сувору відповідальність.

Поняття вини.

Умисел та необережність як форми вини.

Поняття та види умислу.

Інтелектуальний і вольовий моменти умислу.

Критерії відмежування непрямого умислу від прямого.

Поняття та види необережності.

Інтелектуальний і вольовий моменти необережності.

Відмежування недбалості від інших форм вини і від випадку («казусу»).

Подвійна форма вини.

Мотив.

Мета.

Емоційний стан.

Поняття та види кримінально-правової помилки.

Юридична і фактична помилка. Їхній вплив на винуватця та кримінальну відповідальність.

Закінчений і незакінчений злочин.

Поняття закінченого злочину. Визначення моменту закінчення злочинів з матеріальним, формальним і усіченим складом.

Поняття незакінченого злочину, його види та відмінність від закінченого.

Підстави та межі кримінальної відповідальності за незакінчений злочин.

Особливості кваліфікації незакінченого злочину.

Поняття та ознаки готування до злочину.

Види готування до злочину.

Особливості кримінальної відповідальності за готування до злочину.

Відмежування готування до злочину від виявлення наміру («голоного умислу») та замаху на злочин.

Кримінально-правове значення виявлення наміру («голоного умислу»).

Відмежування виявлення наміру («голоного умислу») від кримінально караних погроз та закликів.

Поняття та ознаки замаху на злочин.

Види замаху на злочин (закінчений і незакінчений).

Непридатний замах: його види та значення.

Відмежування замаху на злочин від готування до злочину та закінченого злочину.

Поняття та ознаки добровільної відмови при незакінченому злочині.

Підстави й умови виключення кримінальної відповідальності через добровільну відмову.

Наслідки добровільної відмови від доведення злочину до кінця.

Відмінність добровільної відмови від дійового каяття.

Поняття співучасті у злочині.

Об'єктивні ознаки співучасті у злочині.

Суб'єктивні ознаки співучасті у злочині.

Злочини, при вчиненні яких співучасть не може мати місця.

Відмінність співучасті від необережного співзаподіяння.

Значення співучасті у злочині для вирішення питань кримінально-правового характеру.

Підстави та межі кримінальної відповідальності співучасників.

Особливості кваліфікації дій співучасників.

Особливості добровільної відмови співучасників.

- Поняття та види співучасників.
- Виконавець (співвиконавець). Організатор. Підбурювач. Пособник.
- Поняття та значення форм співучасті в кримінальному праві.
- Проста співучасть (співвиконавство).
- Складна співучасть (співучасть з розподілом ролей).
- Вчинення злочину групою осіб без попередньої змови.
- Вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою.
- Вчинення злочину організованою групою.
- Вчинення злочину злочинною організацією.
- Відмінність групи осіб за попередньою змовою від організованої групи, організованої групи від злочинної організації.
- Співучасть у злочині зі спеціальним суб'єктом.
- Провокація злочину.
- Екссес виконавця (співучасника).
- Невдале підбурювання або пособництво.
- Поняття та ознаки причетності до злочину, її види. Відмежування причетності від співучасті.
- Поняття та ознаки множинності злочинів за кримінальним правом України.
- Кримінально-правове значення множинності злочинів.
- Види множинності злочинів.
- Поняття одиничного злочину, його види.
- Простий одиничний злочин. Ускладнений одиничний злочин (триваючий, продовжуваний, складений).
- Поняття повторності злочинів, її ознаки.
- Види повторності злочинів.
- Відмежування повторності від інших видів множинності злочинів.
- Особливості правової оцінки повторності злочинів.
- Правові наслідки повторності злочинів.
- Поняття сукупності злочинів, її ознаки.
- Види сукупності злочинів.
- Відмежування сукупності від інших видів множинності злочинів і складених злочинів.
- Правові наслідки сукупності злочинів.
- Поняття рецидиву злочинів, її ознаки.
- Види рецидиву злочинів.
- Відмежування рецидиву від інших видів множинності злочинів.
- Правові наслідки рецидиву злочинів.
- Соціально-правова природа обставин, що виключають злочинність діяння.
- Кримінально-правове значення обставин, що виключають злочинність діяння.
- Відмежування обставин, що виключають злочинність діяння, від суміжних явищ.
- Поняття, ознаки та соціальне значення необхідної оборони.

Право на необхідну оборону як суб'єктивне право.

Умови правомірності необхідної оборони (щодо посягання та щодо захисту від суспільно небезпечного посягання).

Спеціальні види необхідної оборони.

Перевищення меж необхідної оборони.

Заподіяння шкоди пристроями, які діють автоматично.

Поняття, ознаки та соціальне значення уявної оборони.

Умови правомірності уявної оборони.

Фактична помилка при уявній обороні.

Особливості правових наслідків уявної оборони.

Поняття, ознаки та соціальне значення затримання особи, яка вчинила злочин.

Умови правомірності затримання особи, яка вчинила злочин.

Перевищення меж заподіяння шкоди злочинцю при його затриманні.

Поняття, ознаки та соціальне значення крайньої необхідності.

Умови правомірності крайньої необхідності.

Відмежування крайньої необхідності від необхідної оборони.

Перевищення меж крайньої необхідності.

Поняття та ознаки фізичного або психічного примусу.

Переборний та непереборний фізичний примус.

Умови правомірності за фізичного або психічного примусу.

Поняття та ознаки виконання наказу або розпорядження. Законний наказ.

Умови правомірності виконання наказу або розпорядження.

Перевищення меж при виконанні законного наказу.

Поняття та ознаки діяння, пов'язаного з ризиком. Виправданий ризик.

Умови правомірності діяння, пов'язаного з ризиком.

Перевищення меж при вчиненні діяння, пов'язаного з ризиком.

Поняття та ознаки виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності, організованої групи чи злочинної організації.

Умови правомірності виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності, організованої групи чи злочинної організації.

Перевищення межі заподіяння шкоди при виконанні спеціального завдання.

Поняття та ознаки покарання, його соціально-правова природа.

Теорії покарання.

Місце покарання в системі заходів кримінально-правового впливу.

Покарання у змісті кримінальної відповідальності.

Мета покарання та її складові (кара, виправлення, спеціальна превенція, загальна превенція).

Правові наслідки ухилення від покарання.

Системна єдність та взаємоузгодженість покарань.

Елементи системи покарань. Правове значення системи покарань.

Загальні та спеціальні види покарань.

Покарання, пов'язані з ізоляцією від суспільства, та не пов'язані з ізоляцією від суспільства.

Строкові та безстрокові (одноактні) види покарань.

Основні покарання: громадські роботи, виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, арешт, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі.

Додаткові покарання: позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу та конфіскація майна.

Покарання, які можуть застосовуватися як основні або як додаткові (змішані): штраф і позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю.

Поняття призначення покарання.

Принципи призначення покарання.

Загальні засади призначення покарання.

Спеціальні засади призначення покарання.

Правила складання покарань і зарахування строку попереднього ув'язнення.

Призначення покарання у межах, установлених у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК.

Призначення покарання відповідно до положень Загальної частини КК.

Призначення покарання з урахуванням ступеня тяжкості вчиненого злочину.

Призначення покарання з урахуванням особи винного.

Призначення покарання з урахуванням обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання.

Обставини, які пом'якшують покарання.

Обставини, які обтяжують покарання.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.

Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання.

Особливості призначення покарання за незакінчений злочин.

Особливості призначення покарання за злочин, вчинений у співучасті.

Особливості призначення покарання за сукупністю злочинів та сукупністю вироків.

Поняття, ознаки, значення та правові наслідки звільнення від кримінальної відповідальності.

Види звільнення від кримінальної відповідальності.

Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Порядок звільнення від кримінальної відповідальності.

Відмежування звільнення від кримінальної відповідальності від виправдання особи та визнання її невинуватою у злочині.

Співвідношення звільнення від кримінальної відповідальності і звільнення від покарання та його відбування.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим

каяттям.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.

Поняття та значення звільнення від покарання та його відбування.

Види звільнення від покарання та його відбування.

Передумови, підстави та кримінально-правові наслідки звільнення від покарання та звільнення від відбування покарання.

Порядок звільнення від покарання та його відбування.

Звільнення від покарання внаслідок втрати особою суспільної небезпечності.

Звільнення від покарання у зв'язку з давністю притягнення до кримінальної відповідальності.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.

Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.

Звільнення від покарання на підставі акту про помилування.

Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким.

Звільнення від призначеного покарання у зв'язку з усуненням караності діяння та пом'якшенням покарання.

Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку.

Звільнення від покарання за хворобою.

Звільнення від покарання за законом про амністію.

Поняття та значення судимості в кримінальному праві.

Ознаки судимості.

Мета судимості.

Виникнення та припинення судимості.

Кримінально-правові наслідки судимості.

Загальноправові наслідки судимості.

Погашення судимості.

Строки погашення судимості.

Обчислення строків погашення судимості.

Підстави переривання строків судимості та кримінально-правові наслідки такого переривання.

Зняття судимості.

Умови зняття судимості.

Відмінність зняття судимості від погашення судимості.

Поняття, ознаки та мета застосування примусових заходів медичного

характеру.

Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.

Види примусових заходів медичного характеру та критерії їх призначення.

Надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку.

Госпіталізація до психіатричного закладу: із звичайним наглядом, з посиленням наглядом, із суворим наглядом.

Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру до строку покарання.

Підстави та умови застосування примусового лікування.

Коло осіб, до яких застосовується примусове лікування.

Спеціальні лікувальні заклади.

Відмінність примусового лікування від примусових заходів медичного характеру.

Поняття спеціальної конфіскації.

Злочини, за умов вчинення яких застосовується спеціальна конфіскація.

Випадки застосування спеціальної конфіскації.

Відмежування спеціальної конфіскації від конфіскації майна.

Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.

Юридична особа як об'єкт кримінально-правового впливу.

Відмінність кримінально-правового впливу на фізичних осіб від юридичних.

Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.

Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю злочинів.

Види підстав застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.

Уповноважена особа юридичної особи. Інтереси юридичної особи.

Класифікація юридичних осіб, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру.

Юридичні особи, до яких заборонено застосовувати заходи кримінально-правового характеру.

Підстави, передумови та наслідки звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру.

Види заходів кримінально-правового характеру, які застосовуються до юридичних осіб.

Неповнолітній як об'єкт кримінально-правового впливу.

Відмінність кримінально-правового впливу на неповнолітніх від повнолітніх.

Головні особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Підстави, передумови та наслідки звільнення неповнолітніх від

кримінальної відповідальності.

Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру.

Примусові заходи виховного характеру.

Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх.

Особливості змісту та порядку застосування цих покарань.

Особливості призначення покарання неповнолітнім.

Підстави, передумови та наслідки звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування.

Звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру.

Особливості погашення судимості щодо осіб, які вчинили злочин до досягнення ними вісімнадцятирічного віку.

Погашення судимості щодо осіб, які вчинили злочин до досягнення ними вісімнадцятирічного віку.

Особливості зняття судимості щодо осіб, які вчинили злочин до досягнення ними вісімнадцятирічного віку.

Життя і здоров'я як родовий об'єкт злочинів.

Злочини проти життя.

Злочини проти здоров'я.

Злочини, які ставлять у небезпеку життя та/або здоров'я, інші медичні злочини.

Поняття та види вбивств.

Просте умисне вбивство.

Умисне вбивство за обтяжуючих обставинах.

Умисне вбивство за пом'якшуючих обставинах.

Убивство через необережність.

Проблеми криміналізації еутаназії, надання допомоги при самогубстві.

Тілесні ушкодження та їхні види.

Завдання фізичних та/або моральних страждань (удар, побої та інші насильницькі дії, що завдали фізичного болю; мордування; катування; погроза вбивством; доведення до замаху на самогубство; домашнє насильство).

Зараження хворобами (невиліковною інфекційною хворобою; венеричною хворобою).

Залишення в небезпеці.

Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпеці.

Неналежне виконання професійних чи службових обов'язків щодо охорони життя і здоров'я дітей.

Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження невиліковною інфекційною хворобою.

Ненадання допомоги хворому.

Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником.

Незаконне проведення абортів або стерилізації.

Порушення прав пацієнта.

Порушення порядку трансплантації органів чи тканин людини.

Незаконне проведення абортів або стерилізації.

Незаконна лікувальна діяльність.

Незаконне проведення дослідів над людиною; вилучення у людини органів чи тканин з метою трансплантації та незаконна торгівля ними; насильницьке донорство.

Розголошення відомостей про проведення огляду на виявлення зараження невиліковною інфекційною хворобою та його результатів.

Незаконне розголошення лікарської таємниці.

Воля, честь та гідність як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів проти волі, честі та гідності особи.

Проблема криміналізації образи та клевети.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини.

Насильницьке зникнення.

Захоплення заручників.

Підміна дитини.

Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини.

Експлуатація дитини.

Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом.

Незаконне поміщення в психіатричний заклад.

Примушування до шлюбу.

Статева свобода та статева недоторканість як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Види злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Зґвалтування.

Сексуальне насильство.

Примушування до вступу в статевий зв'язок.

Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку.

Розбещення неповнолітніх.

Конституційні права і свободи громадянина як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів проти виборчих та особистих прав і свобод людини і громадянина.

Класифікація злочинів проти виборчих та особистих прав і свобод людини і громадянина. Їхні видові об'єкти.

Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача.

Надання неправдивих відомостей до органу ведення Державного реєстру виборців або фальсифікація виборчих документів, документів референдуму, підсумків голосування або відомостей Державного реєстру виборців.

Незаконне використання виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі, голосування виборцем, учасником референдуму більше ніж один раз.

Незаконне знищення виборчої документації або документів референдуму.

Порушення таємниці голосування.

Порушення порядку фінансування політичної партії, передвиборної агітації, агітації з всеукраїнського або місцевого референдуму.

Підкуп виборця, учасника референдуму.

Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій.

Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів.

Грубе порушення законодавства про працю.

Грубе порушення угоди про працю.

Примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку.

Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат.

Порушення права на отримання освіти.

Порушення права на безоплатну медичну допомогу.

Дискримінація (порушення рівноправності).

Порушення недоторканності житла.

Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер.

Порушення недоторканності приватного життя.

Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків.

Незаконне утримування, осквернення або знищення релігійних святинь.

Перешкоджання здійсненню релігійного обряду.

Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів.

Порушення авторського права і суміжних прав.

Порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію.

Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей.

Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування.

Зловживання опікунськими правами.

Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння).

Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння).

Безпека держави як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів проти основ національної безпеки та злочини проти безпеки держави.

Класифікація злочинів проти основ національної безпеки та злочини проти безпеки держави.

Видові об'єкти злочинів проти основ національної безпеки.

Видові об'єкти злочинів проти безпеки держави.

Проблеми криміналізації колабораціонізму.

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади.

Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України.

Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України.

Посягання на життя державного чи громадського діяча.

Диверсія.

Державна зрада.

Шпигунство.

Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань.

Розголошення державної таємниці.

Втрата документів, що містять державну таємницю.

Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни.

Незаконне переправлення осіб через державний кордон України.

Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї.

Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю.

Порушення правил міжнародних польотів.

Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу.

Ухилення від призову за мобілізацією.

Ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий період чи у разі проведення цільової мобілізації.

Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів.

Порядок управління та професійна діяльність журналістів як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів проти порядку управління та злочинів проти журналістів.

Класифікація злочинів проти порядку управління.

Видові об'єкти злочинів проти порядку управління та злочинів проти журналістів.

Погроза або насильство щодо журналіста.

Умисне знищення або пошкодження майна журналіста.

Посягання на життя журналіста.

Захоплення журналіста як заручника.

Наруга над державними символами.

Незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні.

Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій.

Захоплення державних або громадських будівель чи споруд.

Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця.

Втручання у діяльність державного діяча.

Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу.

Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча.

Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, працівника органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця.

Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця.

Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника.

Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок.

Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради.

Перешкоджання діяльності Рахункової палати, члена Рахункової палати.

Перешкоджання діяльності Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок.

Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження.

Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів.

Незаконні придбання, збут або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації.

Умисне пошкодження ліній зв'язку.

Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи.

Підкуп працівника підприємства, установи чи організації.

Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань.

Самоправство.

Порядок несення військової служби як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів проти встановленого порядку несення військової служби.

Спеціальні ознаки військових злочинів.

Класифікація злочинів проти встановленого порядку несення військової служби.

Видові об'єкти злочинів проти встановленого порядку несення військової служби.

Непокора.

Невиконання наказу.

Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків.

Погроза або насильство щодо начальника.

Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості.

Самовільне залишення військової частини або місця служби.

Дезертирство.

Ухилення від військової служби шляхом самокалічення або іншим способом.

Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем.

Умисне знищення або пошкодження військового майна.

Необережне знищення або пошкодження військового майна.

Втрата військового майна.

Порушення правил поведінки зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення.

Порушення правил водіння або експлуатації машин.

Порушення правил польотів або підготовки до них.

Порушення правил кораблеводіння.

Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання.

Порушення правил несення прикордонної служби.

Порушення правил несення бойового чергування.

Порушення статутних правил внутрішньої служби.

Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості.

Недбале ставлення до військової служби.

Бездіяльність військової влади.

Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень.

Здача або залишення ворогові засобів ведення війни.

Залишення гинучого військового корабля.

Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю.

Добровільна здача в полон.

Злочинні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні.

Мародерство.

Насильство над населенням у районі воєнних дій.

Погане поводження з військовополоненими.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання нею.

Мир, безпека людства та міжнародний правопорядок як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Класифікація злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Видові об'єкти злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Пропаганда війни.

Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів.

Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни.

Порушення законів та звичаїв війни.

Найманство.

Застосування зброї масового знищення.

Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення.

Екоцид.

Геноцид.

Посягання на життя представника іноземної держави.

Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала.

Піратство.

Довкілля як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів проти довкілля.

Класифікація злочинів проти довкілля.

Видові об'єкти злочинів проти довкілля.

Порушення правил екологічної безпеки.

Невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення.

Приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення.

Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля.

Забруднення або псування земель.

Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель.

Незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах.

Порушення правил охорони або використання надр.

Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду.

Безгосподарське використання земель.

Забруднення атмосферного повітря.

Порушення правил охорони вод.

Забруднення моря.

Порушення законодавства про континентальний шельф України.

Знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу.

Незаконна порубка лісу.

Порушення законодавства про захист рослин.

Незаконне полювання.

Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом.

Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів.

Порушення ветеринарних правил.

Громадський порядок і моральність як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів проти громадського порядку та моральності.

Класифікація злочинів проти громадського порядку та моральності.

Видові об'єкти злочинів проти громадського порядку та моральності.

Групове порушення громадського порядку.

Масові заворушення.

Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку.

Хуліганство.

Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого.

Незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини.

Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду.

Жорстоке поводження з тваринами.

Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію.

Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів.

Створення або утримання місць розпусти і звідництво.

Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією.

Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність.

Здоров'я населення як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів проти здоров'я населення.

Класифікація злочинів проти здоров'я населення.

Видові об'єкти злочинів проти здоров'я населення.

Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи

прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту.

Посів або вирощування снотворного маку чи конопель.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів.

Викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем.

Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів.

Викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням.

Організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів.

Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин.

Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Незаконне публічне вживання наркотичних засобів.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів.

Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів.

Порушення встановленого порядку доклінічного вивчення, клінічних випробувань і державної реєстрації лікарських засобів.

Незаконна організація або утримання місць для вживання

одурманюючих засобів.

Спонування неповнолітніх до застосування допінгу.

Схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів.

Порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним захворюванням та масовим отруєнням.

Порушення правил поводження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами.

Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції.

Власність як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів проти власності.

Класифікація злочинів проти власності.

Видові об'єкти злочинів проти власності.

Предмет злочинів проти власності.

Відмежування складів злочинів проти власності від суміжних складів злочинів.

Крадіжка.

Грабіж.

Розбій.

Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання.

Вимагання.

Шахрайство.

Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.

Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою.

Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї.

Умисне знищення або пошкодження майна.

Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики.

Погроза знищення майна.

Необережне знищення або пошкодження майна.

Порушення обов'язків щодо охорони майна.

Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво.

Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом.

Господарська діяльність як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів у сфері господарської та пов'язаної з нею діяльності.

Класифікація злочинів у сфері господарської та пов'язаної з нею діяльності.

Видові об'єкти злочинів у сфері господарської та пов'язаної з нею діяльності.

Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або

збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів.

Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення.

Незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених контрольних марок.

Маніпулювання на фондовому ринку.

Підроблення документів, які подаються для реєстрації випуску цінних паперів.

Порушення порядку ведення реєстру власників іменних цінних паперів.

Виготовлення, збут та використання підроблених недержавних цінних паперів.

Незаконне використання інсайдерської інформації.

Приховування інформації про діяльність емітента.

Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів.

Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів).

Ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням.

Видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону.

Контрабанда.

Незаконний обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва.

Зайняття гральним бізнесом.

Фіктивне підприємництво.

Підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичних осіб – підприємців.

Протидія законній господарській діяльності.

Протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації.

Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму.

Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом.

Умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції.

Доведення банку до неплатоспроможності.

Доведення до банкрутства.

Порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку

формування звітності.

Фальсифікація фінансових документів та звітності фінансової організації, приховування неплатоспроможності фінансової установи або підстав для відкликання (анулювання) ліцензії фінансової установи.

Шахрайство з фінансовими ресурсами.

Незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару.

Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю.

Розголошення комерційної або банківської таємниці.

Незаконна приватизація державного, комунального майна.

Використання комп'ютерів, комп'ютерних систем і мереж та мереж електрозв'язку як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів у сфері використання комп'ютерів, комп'ютерних систем і мереж та мереж електрозв'язку.

Класифікація злочинів у сфері використання комп'ютерів, комп'ютерних систем і мереж та мереж електрозв'язку.

Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку.

Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут.

Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації.

Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється.

Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку.

Службова діяльність та професійна діяльність, пов'язана із наданням публічних послуг як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг, корупційних злочинів і злочинів, що пов'язані з корупцією.

Класифікація злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг, корупційних злочинів і злочинів, що пов'язані з корупцією.

Видові об'єкти злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг.

Корупційні злочини. Злочини, що пов'язані з корупцією.

Зловживання владою або службовим становищем.

Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу.

Декларування недостовірної інформації.

Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Незаконне збагачення.

Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі.

Провокація підкупу.

Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми.

Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми.

Службове підроблення.

Службова недбалість.

Зловживання впливом.

Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги.

Підкуп особи, яка надає публічні послуги.

Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань.

Правосуддя як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів проти правосуддя.

Класифікація злочинів проти правосуддя.

Видові об'єкти злочинів проти правосуддя.

Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою.

Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності.

Порушення права на захист.

Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови.

Втручання в діяльність судових органів.

Незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду.

Втручання в діяльність захисника чи представника особи.

Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного.

Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного.

Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя.

Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи.

Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи.

Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги.

Примушування давати показання.

Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину.

Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу.

Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків.

Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку.

Представництво в суді без повноважень.

Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист.

Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист.

Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування.

Порушення правил адміністративного нагляду.

Приховування злочину.

Невиконання судового рішення.

Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації.

Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі.

Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості.

Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі.

Злісна непокора вимогам адміністрації установи виконання покарань.

Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань.

Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти.

Втеча із спеціалізованого лікувального закладу.

Громадська безпека як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів проти громадської безпеки.

Класифікація злочинів проти громадської безпеки.

Видові об'єкти злочинів проти громадської безпеки.

Створення злочинної організації.

Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності.

Бандитизм.

Створення терористичної групи чи терористичної організації.

Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань.

Терористичний акт.

Втягнення у вчинення терористичного акту.

Публічні заклики до вчинення терористичного акту.

Сприяння вчиненню терористичного акту.

Фінансування тероризму.

Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення.

Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем.

Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами.

Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв.

Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів.

Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами.

Незаконне виготовлення ядерного вибухового пристрою чи пристрою, що розсіює радіоактивний матеріал або випромінює радіацію.

Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали.

Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності.

Порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами.

Порушення вимог режиму радіаційної безпеки.

Незаконне ввезення на територію України відходів і вторинної сировини.

Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин.

Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки.

Умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства.

Безпека виробництва як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів проти безпеки виробництва.

Класифікація злочинів проти безпеки виробництва.

Порушення вимог законодавства про охорону праці.

Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд.

Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою.

Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах.

Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки.

Безпека руху та експлуатації транспорту як родовий об'єкт злочинів.

Суспільна небезпека злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Класифікація злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Видові об'єкти злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту.

Здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом (диспетчером

служби руху) у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин.

Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів.

Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна.

Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства.

Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків.

Порушення правил повітряних польотів.

Порушення правил використання повітряного простору.

Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда.

Ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха.

Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами.

Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації.

Порушення правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення дорожнього руху.

Незаконне заволодіння транспортним засобом.

Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу.

Порушення чинних на транспорті правил.

Пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо-, конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів.

3. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Тема 1. Поняття адміністративного права

Дефініція адміністративного права. Предмет адміністративного права. Відносини публічного управління, або публічно-управлінські відносини. Відносини відповідальності публічної адміністрації, або судового і адміністративного оскарження її дій. Відносини, що виникають при наданні адміністративних послуг. Відносини відповідальності за порушення загальнообов'язкових правил, установлених публічною адміністрацією. Публічна адміністрація і відносини адміністративних зобов'язань. Публічне адміністрування.

Тема 2. Метод адміністративного права

Поняття методу правового регулювання суспільних відносин. Метод субординації. Метод координації. Метод реординації. Приписи в адміністративно-правовому регулюванні. Заборони в адміністративно-правовому регулюванні. Дозволи в адміністративно-правовому регулюванні. Владність адміністративно-правового регулювання.

Тема 3. Соціальне призначення адміністративного права

Виникнення адміністративного права. Публічність адміністративного права. Адміністративне право у галузевій класифікації правової системи. Структура адміністративного права. Функції адміністративного права. Джерела адміністративного права. Взаємодія адміністративного права з іншими галузями права. Відмежування адміністративного права від інших галузей права. Розмежування адміністративного і цивільного права. Розмежування адміністративного і фінансового права. Розмежування адміністративного і корпоративного права.

Тема 4. Адміністративно-правові норми. Адміністративно-правові відносини

Поняття адміністративно-правової норми. Державні гарантії дії адміністративно-правових норм. Відміни адміністративно-правових норм від норм інших галузей права. Структура адміністративно-правової норми. Гіпотеза та її види. Диспозиція та її особливості. Санкція. Класифікація адміністративно-правових норм за спрямованістю змісту. Класифікація адміністративно-правових норм за адресатами або суб'єктами. Класифікація адміністративно-правових норм за формою припису. Класифікація адміністративно-правових норм за галузевою належністю. Класифікація адміністративно-правових норм за межею дії. Класифікація адміністративно-правових норм за ступенем спільності. Класифікація адміністративно-правових норм за повнотою викладених велінь. Класифікація адміністративно-правових

норм за юридичною силою. Реалізація норм адміністративного права. Види реалізації (виконання, використання, додержання, застосування). Вимоги до застосування норм адміністративного права (законність, обґрунтованість, доцільність).

Поняття адміністративно-правових відносин. Публічне адміністрування — сфера виникнення адміністративних правовідносин. Адміністративно-правові та суспільні відносини. Адміністративно-правові відносини та адміністративно-правові норми. Адміністративно-правові відносини та юридичні факти. Особливості адміністративно-правових відносин. Види адміністративних правовідносин.

Тема 5. Суб'єкти адміністративного права

Поняття суб'єктів адміністративного права. Соціальні та юридичні ознаки суб'єкта адміністративного права. Суб'єкт адміністративного права і суб'єкт адміністративних правовідносин. Складові адміністративної правосуб'єктності. Адміністративна правоздатність. Адміністративна дієздатність. Наявність прав у сфері публічного адміністрування. Наявність адміністративно-правових обов'язків. Система суб'єктів адміністративного права. Публічна адміністрація як суб'єкт адміністративного права. Громадяни як суб'єкти адміністративного права. Іноземці як суб'єкти адміністративного права. Адміністративно-правовий статус об'єднань громадян. Види об'єднань громадян. Політичні партії та громадські об'єднання. Способи легалізації громадських об'єднань.

Тема 6. Адміністративний процес

Зміст адміністративного процесу. Адміністративний процес і предмет адміністративного права. Специфіка адміністративно-процесуальних норм. Специфіка адміністративно-процесуальних відносин. Вузкий та широкий підходи до розуміння адміністративного процесу: історичний і сучасний аспекти. Адміністративна юрисдикція: традиційні уявлення і нормативна сучасність. Структура адміністративного процесу. Поняття адміністративної справи. Поняття адміністративного провадження. Поняття стадії адміністративного провадження.

РОЗДІЛ 2. ПУБЛІЧНА АДМІНІСТРАЦІЯ

Тема 8. Поняття публічної адміністрації

Категорія «публічна адміністрація» в нормативних і літературних джерелах. Функціональний підхід до розуміння публічної адміністрації. Організаційно-структурний підхід до розуміння публічної адміністрації. Публічна влада (влада народу, державна влада (законодавча, виконавча, судова), місцеве самоврядування) і публічна адміністрація. Дефініція категорії «публічна адміністрація». Органи публічної адміністрації.

Тема 9. Президент України і публічна адміністрація

Президент України і система органів публічної адміністрації. Співвідношення Президента України з гілками влади. Повноваження Президента України у сфері виконавчої влади. Повноваження Президента України щодо формування структур публічної адміністрації. Повноваження Президента України щодо визначення змісту діяльності структур публічної адміністрації. Повноваження Президента України щодо забезпечення законності у сфері публічного адміністрування. Повноваження Президента України щодо управління у сферах національної безпеки та оборони держави. Консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи і служби Президента України. Акти Президента України.

Тема 10. Кабінет Міністрів України і публічна адміністрація

Місце Кабінету Міністрів України в системі органів публічної адміністрації. Основні завдання Кабінету Міністрів України. Принципи діяльності Кабінету Міністрів України. Правові засади діяльності Кабінету Міністрів України. Склад Кабінету Міністрів України та статус його членів. Програма діяльності Кабінету Міністрів України. Компетенція Кабінету Міністрів України. Урядові комітети. Акти Кабінету Міністрів України.

Тема 11. Центральні органи виконавчої влади в публічній адміністрації

Поняття центральних органів виконавчої влади як суб'єктів публічної адміністрації. Види центральних органів виконавчої влади. Міністерства і системи органів публічної адміністрації. Правові засади діяльності міністерств. Акти міністерств. Адміністративно-правовий статус державних служб, державних агентств, державних інспекцій. Центральні органи виконавчої влади із спеціальним статусом в системі органів публічної адміністрації. Правові засади діяльності центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом. Акти центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом. Взаємодія центральних органів виконавчої влади з іншими у суб'єктами публічної адміністрації.

Тема 12. Місцеві органи виконавчої влади в публічній адміністрації

Поняття місцевих органів виконавчої влади як суб'єктів публічної адміністрації. Види місцевих органів виконавчої влади. Місцеві державні адміністрації в системі органів публічного адміністрування. Основні завдання місцевих державних адміністрацій. Принципи діяльності місцевих державних адміністрацій. Правові засади діяльності місцевих державних адміністрацій. Повноваження місцевих державних адміністрацій. Делегування місцевим державним адміністраціям повноважень обласних і районних рад. Відносини місцевих державних адміністрацій з іншими суб'єктами публічного адміністрування. Відносини місцевих державних адміністрацій з громадянами. Акти місцевих державних адміністрацій. Оскарження та скасування актів місцевих державних адміністрацій. Апарат місцевих державних адміністрацій. Особливості здійснення виконавчої влади в м. Києві.

Тема 13. Органи місцевого самоврядування в публічній адміністрації

Поняття органів місцевого самоврядування як суб'єктів публічної адміністрації. Правові засади функціонування органів місцевого самоврядування. Закон України від 21 травня 1997 р. «Про місцеве самоврядування в Україні». Види органів місцевого самоврядування. Загальна компетенція сільських, селищних, міських рад. Виключна компетенція сільських, селищних, міських рад. Повноваження районних і обласних рад. Делегування повноважень районних і обласних рад відповідним місцевим державним адміністраціям. Сільський, селищний, міський голова. Органи самоорганізації населення. Виконавчі органи рад. Повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад. Власні (самоврядні) повноваження. Делеговані повноваження. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Взаємодія місцевих органів місцевого самоврядування з іншими у суб'єктами публічного адміністрування.

Тема 14. Публічна служба

Поняття публічної служби. Види публічної служби. Державна служба. Поняття державної служби. Прийняття на державну службу. Обмеження, пов'язані з прийняттям на державну службу. Проходження державної служби. Обмеження, пов'язані з проходженням державної служби. Класифікація посад. Ранги державних службовців. Припинення державної служби. Служба в органах місцевого самоврядування. Дипломатична служба. Служба в органах внутрішніх справ. Військова та альтернативна (невійськова) служба. Інші види публічної служби.

Тема 15. Методи публічного адміністрування

Поняття методів публічного адміністрування. Види методів публічного адміністрування. Переконавання в публічному адмініструванні. Заохочення в публічному адмініструванні. Примус в публічному адмініструванні. Види примусових заходів в публічному адмініструванні. Заходи запобігання. Заходи попередження. Заходи відповідальності за порушення установлень публічної адміністрації.

Тема 16. Форми публічного адміністрування

Поняття форм публічного адміністрування. Види форм публічного адміністрування. Адміністративна нормотворчість. Адміністративне розпорядництво. Адміністративний договір. Реєстраційні та інші юридично значущі дії. Організаційні дії. Матеріально-технічні операції.

Тема 17. Забезпечення законності публічного адміністрування

Поняття законності. Гарантії забезпечення законності. Правовий механізм забезпечення законності. Способи забезпечення законності. Контроль як спосіб забезпечення законності. Нагляд як спосіб забезпечення законності. Звернення громадян як спосіб забезпечення законності.

Тема 18. Зміст публічного управління

Публічний інтерес. Публічна влада. Влада публічної адміністрації (адміністративна влада). Публічне управління як спосіб реалізації публічної влади. Види публічного управління. Державне управління. Місцеве самоврядування. Громадське управління.

РОЗДІЛ 3. ВІДНОСИНИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Тема 19. Поняття адміністративних послуг

Адміністративні послуги в предметі адміністративного права. Суб'єкти надання адміністративних послуг. Суб'єкти отримання адміністративних послуг. Юридичний зміст адміністративної послуги. Адміністративні послуги як засіб реалізації прав громадян. Акти адміністративних послуг. Дефініція адміністративної послуги.

Тема 20. Нормативне забезпечення адміністративних послуг

Нормативні акти, які встановлюють загальні засади щодо надання адміністративних послуг. Нормативні акти, які встановлюють підстави та процедури надання окремих видів адміністративних послуг. Регулювання адміністративних послуг законами. Регулювання адміністративних послуг актами Кабінету Міністрів. Регулювання адміністративних послуг актами центральних органів виконавчої влади. Регулювання адміністративних послуг місцевими органами публічної адміністрації.

РОЗДІЛ 4. ВІДНОСИНИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ ВІДНОСИНИ

Тема 21. Загальні положення адміністративного судочинства

Судовий адміністративний процес. Поняття адміністративного судочинства. Характеристика Кодексу адміністративного судочинства України. Завдання адміністративного судочинства. Принципи адміністративного судочинства. Поняття адміністративного позову.

Тема 22. Організація адміністративного судочинства

Система адміністративних судів. Місцеві адміністративні суди. Апеляційні адміністративні суди. Верховний суд України. Юрисдикція адміністративних судів. Предметна юрисдикція адміністративних судів. Територіальна юрисдикція адміністративних судів. Інстанційна юрисдикція адміністративних судів. Особи, які беруть участь у справі. Сторони в судовому адміністративному процесі. Інші учасники адміністративного судового процесу. Докази в адміністративному судочинстві.

Тема 23. Види проваджень за Кодексом адміністративного судочинства

Провадження в суді першої інстанції. Право на звернення до адміністративного суду. Апеляційне провадження. Поняття апеляції в адміністративному судочинстві. Суд апеляційної інстанції. Порядок і строки апеляційного оскарження. Касаційне провадження. Поняття касації в адміністративному судочинстві. Суд касаційної інстанції. Право на касаційне оскарження.

Тема 24. Процесуальний примус

Поняття заходів процесуального примусу. Підстави і порядок застосування заходів процесуального примусу. Види заходів процесуального примусу. Попередження. Видалення із залу судового засідання. Тимчасове вилучення доказів для дослідження судом. Привід. Штраф. Особливості застосування заходів процесуального примусу.

РОЗДІЛ 5. ВІДНОСИНИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Тема 25. Законодавче забезпечення відповідальності за адміністративні правопорушення (проступки)

Конституційність відповідальності за вчинення адміністративних правопорушень. Законодавство України про адміністративні правопорушення. Характеристика Кодексу України про адміністративні правопорушення. Характеристика інших актів законодавства щодо адміністративних правопорушень. Завдання Кодексу України про адміністративні правопорушення. Взаємодія Кодексу України про адміністративні правопорушення з іншими актами законодавства, що регулюють адміністративну відповідальність. Повноваження місцевих рад щодо прийняття рішень, за порушення яких передбачається адміністративна відповідальність. Чинність закону про відповідальність за адміністративні правопорушення.

Тема 26. Поняття адміністративного правопорушення (проступку)

Визначення адміністративного проступку в законодавстві. Історія поняття «адміністративний проступок» і його співвідношення з поняттям «адміністративне правопорушення». Апостеріорні і апріорні ознаки адміністративного проступку. Суспільна небезпечність і шкідливість адміністративного проступку. Співвідношення адміністративного проступку і злочину. Співвідношення адміністративного і дисциплінарного проступку.

Тема 27. Склад адміністративного проступку.

Поняття складу адміністративного проступку. Види складів адміністративного проступку. Система ознак складу. Об'єкт адміністративного проступку. Об'єктивна сторона адміністративного проступку. Суб'єкт адміністративного проступку. Суб'єктивна сторона адміністративного

проступку. Вчинення адміністративного правопорушення умисно. Вчинення адміністративного правопорушення з необережності. Види адміністративних правопорушень. Запобігання адміністративним правопорушенням.

Тема 28. Адміністративна відповідальність

Поняття і підстави адміністративної відповідальності. Законодавче забезпечення адміністративної відповідальності. Відокремлення адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності. Принципи адміністративної відповідальності. Вік, після досягнення якого настає адміністративна відповідальність. Відповідальність посадових осіб. Відповідальність військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів. Відповідальність іноземних громадян і осіб без громадянства. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність (крайня необхідність, необхідна оборона, неосудність). Можливість звільнення від адміністративної відповідальності при малозначності правопорушення.

Вікові межі адміністративної відповідальності неповнолітніх. Застосування до неповнолітніх заходів впливу. Зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення у потерпілого. Застереження. Догана або сувора догана. Передача неповнолітнього під нагляд батькам або особам, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічному або трудовому колективу за їх згодою, а також окремим громадянам на їх прохання. Застосування до неповнолітніх загальних підстав адміністративної відповідальності.

Тема 29. Адміністративні стягнення

Поняття адміністративного стягнення. Мета адміністративного стягнення. Система адміністративних стягнень. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх. Основні і додаткові адміністративні стягнення. Попередження. Штраф. Штрафні бали. Оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення. Конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення. Позбавлення спеціального права, наданого даному громадянинуві. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Громадські роботи. Суспільно корисні роботи. Виправні роботи. Адміністративний арешт. Адміністративний арешт з утриманням на гауптвахті.

Тема 30. Накладення адміністративного стягнення

Загальні правила накладення стягнення за адміністративне правопорушення. Обставини, що пом'якшують відповідальність за адміністративне правопорушення. Обставини, що обтяжують відповідальність за адміністративне правопорушення. Накладення адміністративних стягнень при вчиненні кількох адміністративних правопорушень. Обчислення строків адміністративного стягнення. Строки накладення адміністративного стягнення. Строк, після закінчення якого особа вважається такою, що не була піддана адміністративному стягненню. Покладення обов'язку відшкодувати заподіяну

шкоду. Забезпечення законності при застосуванні заходів впливу за адміністративні правопорушення.

Тема 31. Загальні засади адміністративно-деліктного провадження (провадження в справах про адміністративні проступки)

Поняття адміністративно-деліктного провадження (процесу). Завдання адміністративно-деліктного провадження. Порядок провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Загальна характеристика заходів забезпечення адміністративно-деліктного провадження. Доставлення порушника. Адміністративне затримання. Особистий огляд і огляд речей. Вилучення речей і документів (у тому числі посвідчення водія). Тимчасове затримання транспортного засобу. Відсторонення водіїв від керування транспортними засобами, річковими і маломірними суднами та огляд на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння, а також щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції. Привід. Суб'єкти, яким надано право застосовувати заходи процесуального примусу.

Складення протоколу про адміністративне правопорушення. Особи, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення. Надіслання протоколу. Випадки, коли протокол про адміністративне правопорушення не складається. Місце протоколу про адміністративне правопорушення у системі процесуальних документів адміністративно-деліктного провадження.

Зміст постанови по справі про адміністративне правопорушення. Види постанов по справі про адміністративне правопорушення.

Тема 32. Стадії адміністративно-деліктного провадження

Поняття стадії адміністративно-деліктного провадження. Порушення справи. Адміністративне розслідування. Докази і доказування у справі про адміністративне правопорушення. Види доказів. Оцінка доказів. Розгляд справи. Суб'єкти, які розглядають справи про адміністративні правопорушення. Підготовка справи до розгляду. Винесення постанови. Види постанов. Перегляд постанови. Оскарження постанови. Перегляд постанови вищестоящим керівником. Виконання постанови. Звернення постанови до виконання. Безпосереднє виконання постанови. Особливості виконання постанов про накладення окремих адміністративних стягнень

РЕКОМЕНДОВАНА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст.141.
2. Кодекс адміністративного судочинства України [Текст] : станом на 14 січ. 2019 р. : відповідає офіц. тексту. – Офіц. вид. – Харків : Право, 2019. – 246 с.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Чинне зак.-во зі змін. та доп. ст. на 20 січня 2019 року (відповідає офіц. текстові). – К.: ЦУЛ, 2019. – 252с.
4. Про Кабінет Міністрів України: Закон від 27.02.2014 № 794-VII // Голос України від 01.03.2014. - № 39, / Спецвипуск /.
5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – №24. – Ст.170.
6. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. // Голос України від 03.08.2011 - № 142.
7. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII// [http:// rada.gov.ua](http://rada.gov.ua).
8. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року // Урядовий кур'єр від 15.02.2011 - № 28.
9. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. // Офіційний вісник України. – 13 липня 2001 р. – № 26. – Ст. 1151.
10. Про столицю України – місто-герой Київ: Закон України від 15.01.1999 // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 11. – Ст. 79.
11. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 27. – Ст. 1123.
12. Про запобігання корупції : Закон від 14.10.2014 № 1700-VII // [http:// rada.gov.ua](http://rada.gov.ua).
13. Закон України «Про звернення громадян» // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - №47. - Ст256.
14. Закон України «Про громадські об'єднання» // Офіційний вісник України, від 27.04.2012, № 30, стор. 26, стаття 1097, код акту 61211/2012
15. Про Національну поліцію : Закон від 02.07.2015 № 580-VIII [http:// rada.gov.ua](http://rada.gov.ua).
16. Закон України «Про адміністративні послуги» від 06.09.12 // Урядовий кур'єр від 10.10.2012 № 184. // [http:// rada.gov.ua](http://rada.gov.ua).
17. Положення про Офіс Президента України // затверджено Указом Президента України від 25 червня 2019 року № 436/2019 // Офіційний вісник Президента України – 2019 р., № 51, стаття 1734.
18. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 р. № 442 // [http:// rada.gov.ua](http://rada.gov.ua)

19. Деякі питання діяльності урядових комітетів: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 р. № 1152 // [http:// rada.gov.ua](http://rada.gov.ua).

20. Стратегія реформування державного управління України на період до 2021 року, Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474 // <http:// rada.gov.ua>.

Монографії, підручники, навчальні посібники тощо:

1. Адміністративна відповідальність : курс лекцій / за ред.. О.В. Кузьменко. К. : Юрінком Інтер, 2016. 568 с.

2. Адміністративна відповідальність за правопорушення, які підвідомчі Національній поліції : навч. посіб. у схемах, табл. та комент. / [Ю. С. Назар, Д. І. Йосифович, С. В. Васюк] ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Львів : ЛьвДУВС, 2019. 155 с.

3. Адміністративне право : підручник. - Харків : Право, 2020. 392 с.

4. Адміністративне право і процес: теорія та практика правозастосування : монографія / Р. С. Мельник. Херсон : Гельветика, 2019. 211 с.

5. Адміністративне право та процес (адміністративне судочинство) [Текст] : навч. посіб. - Київ : ТАЛКОМ, 2019. 91 с.

6. Адміністративне право зарубіжних країн [Текст] : курс лекцій / [Кузьменко О. В. та ін.] ; за ред. О. В. Кузьменко, д-ра юрид. наук, проф. ; Нац. акад. внутр. справ. - Київ : Юрінком Інтер, 2014. 524 с.

7. Адміністративне право України: словник термінів / За заг. ред. Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова / К. : Видавничий Дім "Ін Юре". 2014. 520 с.

8. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) навч. Посіб./ О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, М.В. Плугатир, М.В. Співак. К.: «Центр учбової літератури». 2015. 232с.

9. Адміністративне судочинство України [Текст] : навч. посіб. / [Н. П. Бортник та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. І. Остапенка ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 233 с.

10. Адміністративно-правовий захист прав громадян : навч.-метод. посіб. / [К. К. Афанасьєв та ін.] ; Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2011. 279 с.

11. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України / Т. О. Коломоєць. – 2-ге вид., змін. і доп. К., 2018. 365 с.

12. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): Навчальний посібник. К.: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

13. Кузьменко О. В. Курс адміністративного процесу [Текст] : навч. посіб. / О. В. Кузьменко ; Нац. акад. внутр. справ. К. : Юрінком Інтер, 2013. 206 с.

14. Куйбіда М.С., Росенко М.І. Організація влади у містах із спеціальним статусом: Монографія. Л.: "Львівська політехніка", 2008. 226 с.

15. Курс адміністративного права України: підручник / За ред. О. В. Кузьменко / Юрінком Інтер, 2018. 904 с.

16. Науково-практичний коментар Закону України Про запобігання корупції : [практ. посіб.] // за заг. ред. С.В.Петкова - Київ: ЦУЛ, - 2019. 414 с.
17. Науково-практичний коментар Митного кодексу України : станом на 05 лют. 2019 р. // За заг. ред. Є.В.Додіна. – Київ: ВД "Професіонал", 2019. 719 с.
18. Науково-практичний коментар Закону України "Про запобігання корупції"/ за ред.. О.В. Тахтая. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 348 с.
19. Плугатар Т. А. Адміністративна відповідальність за неправомірні дії неповнолітніх в Україні [Текст] : монографія / Плугатар Т. А., Алексеєва О. В. ; М-во внутр. справ України, Держ. НДІ . Вінниця : Нілан, 2016. 194 с.
20. Русанова В. Б. Право на оскарження в суді постанови у справі про адміністративне правопорушення (сутність, гарантії та порядок реалізації) [Текст] : монографія / В. Б. Русанова ; за заг. ред. канд. юрид. наук, доц. Н. Б. Писаренко ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2016. 145 с.
21. Серeda В. В. Адміністративне право України (у схемах та коментарях) : навч. посіб. / В. В. Серeda, Ю. С. Назар, К. М. Костовська. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 300 с.
22. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 81227 Україна, Державна служба інтелектуальної власності. Програмний продукт «Мультимедійний навчальний посібник «Адміністративне право» / Кузьменко О.В., Пастух І.Д., Плугатир М.В., Співак М.В., Підвисоцький В.В.; авторські права належать НАВС, дата реєстрації 05.09.2018.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Адміністративна відповідальність іноземців та осіб без громадянства.
2. Адміністративна відповідальність неповнолітніх.
3. Адміністративний арешт.
4. Адміністративний договір в публічному адмініструванні.
5. Адміністративний нагляд.
6. Адміністративні послуги в публічному адмініструванні. Порядок їх надання.
7. Адміністративно-правовий статус біженців.
8. Адміністративно-правовий статус громадських об'єднань.
9. Адміністративно-правовий статус державних агентств.
10. Адміністративно-правовий статус державних інспекцій.
11. Адміністративно-правовий статус державних служб.
12. Адміністративно-правовий статус іноземців та осіб без громадянства.
13. Адміністративно-правовий статус осіб, які потребують або тимчасового захисту.
14. Арешт з утриманням на гауптвахті.
15. Види адміністративних проваджень.
16. Види заходів процесуального примусу в адміністративному судочинстві
17. Види органів виконавчої влади.
18. Види постанов у справі про адміністративний проступок.
19. Види примусових заходів в публічному адмініструванні.
20. Вимоги до позовної заяви.
21. Випадки, коли протокол про адміністративне правопорушення не складається.
22. Виправні роботи.
23. Відповідальність військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів.
24. Відповідальність за адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі.
25. Відсторонення водіїв від керування транспортними засобами та огляд на стан сп'яніння.
26. Вступ на державну службу.
27. Громадські роботи.
28. Громадські роботи та суспільно корисні роботи як адміністративні стягнення.
29. Докази в адміністративному судочинстві.
30. Докази в справах про адміністративні правопорушення.
31. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх.
32. Заходи попередження в публічному адмініструванні.
33. Заходи припинення в публічному адмініструванні.

34. Звернення громадян у системі способів забезпеченні законності.
35. Зміст протоколу про адміністративне правопорушення.
36. Зміст та основні ознаки суб'єктивної сторони адміністративного проступку.
37. Інстанційна юрисдикція (підсудність) адміністративних судів.
38. Кабінет Міністрів України і публічна адміністрація.
39. Категорії справ про адміністративні проступки, що розглядаються лише судами.
40. Контроль в публічному адмініструванні.
41. Конфіскація та оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення.
42. Метод адміністративного права.
43. Методи публічного адміністрування.
44. Міністерства в публічній адміністрації.
45. Місце розгляду справ про адміністративні проступки.
46. Місцеві органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права.
47. Об'єкт адміністративного проступку.
48. Обмеження при проходженні публічної служби.
49. Обставини, що виключають провадження в справах про адміністративні проступки.
50. Обставини, що обтяжують адміністративну відповідальність.
51. Обставини, що пом'якшують адміністративну відповідальність.
52. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти адміністративного права.
53. Оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення.
54. Основні та додаткові ознаки об'єктивної сторони адміністративного проступку.
55. Особливості здійснення виконавчої влади в місті Києві.
56. Підстави адміністративної відповідальності.
57. Підсудність адміністративних справ апеляційним судам.
58. Підсудність адміністративних справ Верховному Суду.
59. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.
60. Позбавлення спеціального права, наданого громадянину.
61. Поняття державної служби та публічної служби.
62. Поняття і види стягнень за Кодексом України про адміністративні правопорушення.
63. Поняття та види суб'єктів адміністративного проступку.
64. Поняття та ознаки адміністративного права.
65. Поняття та ознаки адміністративного проступку.
66. Поняття та особливості адміністративної відповідальності.
67. Поняття та структура публічної адміністрації.
68. Порядок і підстави проведення особистого огляду та огляду речей.

69. Порядок і підстави тимчасового вилучення посвідчення водія.
70. Порядок і підстави тимчасового затримання транспортних засобів.
71. Порядок оскарження постанови у справі про адміністративне правопорушення.
72. Права особи, яка притягається до адміністративної відповідальності.
73. Правові акти публічної адміністрації.
74. Предмет адміністративного права.
75. Президент України і публічна адміністрація.
76. Принципи адміністративного судочинства.
77. Принципи адміністративної відповідальності.
78. Припинення державної служби.
79. Система адміністративних судів.
80. Справи, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів.
81. Справи, що підсудні місцевим адміністративним судам.
82. Справи, що підсудні окружним адміністративним судам.
83. Сторони в адміністративному судочинстві.
84. Строки накладення адміністративного стягнення.
85. Суд апеляційної інстанції в адміністративних справах.
86. Територіальна юрисдикція (підсудність) адміністративних судів.
87. Формальний та матеріальний склад адміністративного проступку.
88. Форми публічного адміністрування.
89. Центральні органи виконавчої влади із спеціальним статусом в системі органів публічної адміністрації.
90. Штраф як адміністративне стягнення.